

Activiteitenverslag 1998

VAD

**E. Tollenaerstraat 15
1020 BRUSSEL
Tel. 02/423.03.33
Fax 02/423.03.34**

WOORD VOORAF

1998 was voor de VAD-werking opnieuw een bijzonder goed gevuld jaar. De projecten in het kader van de Drugnota kwamen op kruissnelheid en resulteerden in heel wat activiteiten op het vlak van registratie en deskundigheidsbevordering voor zowel preventie als hulpverlening.

De activiteiten in samenwerking met de drughulpverlening werden mede door de Drugnota talrijker. Naast het vormingsaanbod en de samenwerking met VVBV en Vlastov in het bereiken van een ruime groep van hulpverleners, werden contacten uitgebouwd met de hulpverlening via de implementatie van VRM (Vlaamse registratie Middelenmisbruik). Daarnaast kregen thema's zoals samenwerking tussen drughulpverlening en justitie en heroïneverstrekking de nodige aandacht. We hopen de samenwerking en netwerking binnen de drughulpverlening in de toekomst verder te kunnen uitbouwen.

Op het vlak van preventie vormden registratie en vorming eveneens belangrijke actieterreinen, naast de permanente ondersteuning van de verschillende relevante sectoren bij preventie. In het kader van de Europese Drugpreventieweek lanceerde VAD een samenwerkingsproject: 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid: schakel jezelf in!' Dit concept vormt een synthese van de uitgangspunten en activiteiten die reeds jarenlang in de verschillende maatschappelijke sectoren werden gerealiseerd. Bij dit project mochten we rekenen op de inbreng van en samenwerking met de preventiewerkers CGG, de provinciale coördinatoren, gemeentelijke preventiewerkers en vertegenwoordigers uit de verschillende maatschappelijke sectoren. Door dit brede draagvlak zal dit concept in de toekomst verder worden uitgedragen en ondersteund.

Op het vlak van studie en onderzoek betekende 1998 een scharnierjaar. De staf maakte een studie- en onderzoeksbeleidsplan, waarin de basis wordt gelegd om deze pijler van de VAD-werking in de toekomst intensiever uit te werken. Dit actieterrein moet de brede basis vormen om het preventiewerk en de hulpverlening beter te onderbouwen en de kwaliteit ervan te verbeteren.

In 1998 kwam een actieve samenwerking met de overheid tot stand.

Begin 1998 werd via een voorstel van resolutie in het Vlaams parlement de drugpreventie in het onderwijs besproken. Deze bespreking leidde uiteindelijk tot een participatieve risicoanalyse die vorm kreeg in een 'Bevraging van de leerlingen in het kader van een drugbeleid op school'. Deze Bevraging werd eerst in een pilootproject en vanaf januari 1999 als aanbod voor alle scholen, door VAD uitgevoerd. Via participatie van de leerlingen, maar ook van het leerkrachtenkorps, van de ouders en van het PMS- en MST-centrum wordt het drugbeleid op school geëvalueerd en geoptimaliseerd.

De Krijtlijnen voor een preventief gezondheidsbeleid van de Vlaamse overheid leidden tot de oprichting van een twintigtal LOGO's in Vlaanderen, die een tussenniveau moeten uitbouwen tussen de lokale netwerken en de provinciale en Vlaamse structuren op het vlak van gezondheids promotie en ziektepreventie. Vijf prioritaire gezondheidsdoelen werden door de overheid geselecteerd, waarop de LOGO's in de komende jaren meetbare resultaten moeten behalen. De alcohol- en drugthematiek behoort niet tot deze prioritaire doelen, wat niet wegneemt dat de LOGO's zich niet kunnen inzetten voor onze problematiek én dat ze -op basis van lokale vragen en noden- de alcohol- en drugproblematiek zelf als prioritair thema kunnen toevoegen. Op dat moment kunnen ze zeker rekenen op ondersteuning van VAD.

Tenslotte werd in het najaar met de overheid onderhandeld over een convenant met bijhorend beleidsplan, waarin de missie van VAD en de doelstellingen en resultaatsgebieden voor de komende drie jaar werden vastgelegd. Hiermee kiest de overheid voor de continuering van het huidige beleid (verderzetting van de actiepunten binnen de Drugnota), met een duidelijke opdracht voor VAD op het vlak van coördinatie van het Vlaams drugbeleid.

Dit activiteitenverslag van 1998 geeft een overzicht van de verschillende activiteiten die VAD gedurende het voorbije jaar realiseerde. Hierbij kon ze rekenen op het engagement en de actieve participatie van zeer veel partners op het terrein van de alcohol- en drugproblematiek en binnen de verschillende maatschappelijke sectoren. We wensen deze partners te danken voor hun inzet en constructieve samenwerking. Een woord van dank gaat eveneens naar de Vlaamse overheid en meer in het bijzonder naar de Vlaamse minister van financiën, begroting en gezondheidsbeleid, voor de erkenning en financiële ondersteuning van de VAD-werking en voor de goede samenwerking in het voorbije jaar.

Last but not least is er de enthousiaste inzet van het VAD-team, dat ondanks drukke agenda's een grote flexibiliteit aan de dag weet te leggen om steeds weer in te spelen op actuele vragen naar ondersteuning en engagement. De werking van het voorbije jaar was enkel mogelijk dankzij hun dynamische inzet.

dr. Stan Ansoms
voorzitter

Marijs Geirnaert
directeur

INHOUDSTAFEL

1 VAD ALS ORGANISATIE

⊙ ALGEMEEN KADER

- A. VAD ALS VZW 3
- B. ERKENNING EN PROJECTEN 3

⊙ DE VAD-STAF

- A. DE MEDEWERKERS VAN VAD 6
- B. INTERNE VERGADERINGEN 8
- C. INTERNE DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING 8

⊙ ORGANISATIE WERKING

- A. FINANCIËLE MIDDELEN 10
- B. HUISVESTING 10
- C. REGISTRATIE VAN DE WERKING 10

2 COÖRDINATIE

⊙ SAMENWERKING

- A. DENKDAGEN 11
- B. NETWERKING EN SAMENWERKING MET SECTOREN 11
- C. VAD IN HET VIG-SAMENWERKINGSVERBAND 15
- D. PARTICIPATIE IN INTERNATIONALE SAMENWERKINGSVERBANDEN 15

⊙ BELEIDSGERICHT WERKEN

- A. DOORSTROMING INFORMATIEVERZAMELING 17
- B. REAGEREN OP BELEIDSONTWIKKELINGEN 18
- C. VOORBEREIDEN VAN EEN CONVENANT TUSSEN OVERHEID EN VAD 18
- D. BELEIDSVOORBEREIDEND ONDERZOEK 18
- D. VLAAMSE GEZONDHEIDSRaad 18
- F. CONTACTEN MET DE OVERHEID 19

©	CONCEPTONTWIKKELING	
	A. NIEUWE CONCEPTEN	20
	B. VOORBEREIDING NIEUWE CONCEPTEN	23
	C. VERNIEUWING BESTAANDE CONCEPTEN.....	24
©	IMPLEMENTATIE.....	25
©	DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING	
	A. VORMINGSAANBOD	26
	B. SAMENWERKING MET OPLEIDINGSINSTITUTEN	31
©	STUDIE EN ONDERZOEK	
	A. STUDIE- EN ONDERZOEKSBELEIDSPLAN VAN VAD.....	32
	B. UNIFORME REGISTRATIE IN DE DRUGHULPVERLENING	33
	C. MONITORING VAN PREVENTIEACTIVITEITEN	35
	D. EUROPESE EN INTERNATIONALE VRAGEN: UITWERKING STRATEGIE	36
	E. REITOX-NETWERK.....	36
©	INFORMATIEVERSTREKKING	
	A. DE DRUGLIJN	37
	B. DE VAD-BERICHTEN.....	38
	C. VAD-FAX.....	39
	D. ATTENDERINGSBULLETIN.....	39
	E. BOEKENAANBOD EN BIBLIOTHEEK	39
	F. NIEUWSBRIEF VERSLAVING.....	40
	G. ACTUALISERING DOCUMENTATIEBESTAND	41
	H. TENTOONSTELLINGEN	44
	I. PUBLICATIES VAN DE VAD-STAF	44
	J. VAD IN DE PERS	45
	K. VAD-STUDIEDAGEN	47
	L. BIJDRAGEN AAN EXTERNE STUDIEDAGEN EN VORMINGEN	47
	M. CREËREN VAN EEN WEBSITE.....	48
	N. DOSSIERVORMING: DOSSIER JURIDISCHE VRAGEN	48
©	AFKORTINGENLIJST	49

1 VAD ALS ORGANISATIE

© ALGEMEEN KADER

A. VAD ALS VZW

VAD is een ledenvergadering met vzw-structuur, met een Algemene Vergadering, een Raad van Beheer en een Bestuurscomité.

De taken en bevoegdheden van de Algemene Vergadering liggen vast in de statuten en het reglement van inwendige orde (zie Beheersverslag). De Algemene Vergadering benoemt de Raad van Beheer, die op haar beurt een Bestuurscomité benoemt. De werking van deze beheersorganen wordt beschreven in het Beheersverslag 1998.

B. ERKENNING EN PROJECTEN

ERKENNING ALS D-VOORZIENING

VAD is sinds 1995 erkend als D-voorziening in het kader van de gezondheidspromotie (erkenning voor vijf jaar). De opdrachten die we in dit kader krijgen omvatten:

- zorgen voor de realisatie en uitvoering van specifieke beleidsopties en doelstellingen van de Vlaamse regering, met betrekking tot een facet van de gezondheidspromotie dat omwille van maatschappelijke en/of medische urgentie een prioriteit vormt;
- instaan voor de coördinatie en ondersteuning van de gezondheidspromotie in Vlaanderen met betrekking tot alcohol- en andere drugproblemen;
- voorzien in een functie van gegevensverzameling en rapportage;
- voorzien in een functie van deskundigheidsbevordering van actoren en intermediairen;
- voorzien in een functie die instaat voor de continuering en implementatie van via projectwerking ontwikkelde methodieken en interventiestrategieën, waarbij de methodiek wordt uitgedragen over verschillende sectoren zoals onderwijs, arbeid, vrije tijd, sport en cultuur;
- uitbouwen van een publieksservice, waarbij duiding en informatie wordt verschaft aan de bevolking op een objectieve en wetenschappelijk verantwoorde wijze;
- functionele banden onderhouden met buitenlandse en internationale instellingen."

OPDRACHTEN IN HET KADER VAN PROJECTEN

In 1998 werden naast de activiteiten als D-voorziening 9 projecten uitgevoerd.

- **De Druglijn**

Hoewel de financiering van de Druglijn via een projectformule verloopt, gaat het hier in principe om een permanente werking. De doelstellingen zijn informatieverstrekking, doorverwijzing en advies. Verder heeft de Druglijn een signaalfunctie naar de overheid en het werkveld. In 1997 kreeg de Druglijn een erkenning voor drie jaar (1997-1999).

- **'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!'**

Dit project is een samenwerkingsproject tussen VAD, de preventiewerkers verbonden aan de CGG en de provinciale preventieplatforms, en wordt ondersteund door de verschillende sectoren. Het project werd deels gefinancierd door de Vlaamse overheid en deels door Europa in het kader van de Europese Drugpreventieweek 1998 (thema: 'multidisciplinary approach and drug prevention: awareness-raising in society and partnerships'). Het geeft een synthese van het preventief werken rond alcohol en drugs van de voorbije tien jaar waarbij multidisciplinair en intersectoraal werken centraal staan. De concrete uitwerkingen van het project zijn: een reeks publicaties waarin het concept wordt uitgewerkt, een studiedag waarop het concept wordt voorgesteld en concreet geïllustreerd en verdere opvolgingsinitiatieven om het concept lokaal/regionaal ingang te doen vinden.

- **Bevraging van de leerlingen in het kader van een Drugbeleid op school**

Begin 1998 werd door de Commissie Welzijn en Gezondheid van het Vlaams parlement een resolutie aangenomen waarin een participatieve risico-analyse rond een drugbeleid op de scholen met medewerking van PMS en MST werd vooropgesteld.

Aansluitend bij het bestaande concept van een Drugbeleid op school werd door VAD een bevraging van de leerlingen ontwikkeld. Door de afname van een anonieme vragenlijst van de leerlingen kan de school haar drugbeleid verder verfijnen en bijsturen.

- **Pilootproject Bevraging**

De bevraging werd uitgetest in een pilootfase (maart-september 1998), waaraan negen scholen deelnamen. Aan de hand van de resultaten en de feedback van de participerende scholen kon de bevraging verder op punt worden gesteld.

- **Project: Bevraging van de leerlingen**

Op basis van de positieve evaluatie van het pilootproject werd de Bevraging vanaf oktober als project verdergezet en konden de nodige voorbereidingen getroffen worden om de bevraging vanaf 1999 op Vlaams niveau te organiseren.

PROJECTEN IN HET KADER VAN DE DRUGNOTA (MINISTER DEMEESTER)

Deze projecten startten in de loop van 1997 voor een periode van drie jaar. In 1998 waren deze projecten volop in ontwikkeling.

- **Monitoringsysteem voor preventieactiviteiten (preventiedatabank)**

Ontwikkeling en implementatie van een monitoringsysteem voor preventieactiviteiten. Bedoeling is zicht te krijgen op de gevoerde preventieactiviteiten in de verschillende sectoren en dit zowel op lokaal, provinciaal als Vlaams niveau. Dergelijke monitoring moet veldwerkers en coördinatoren in staat stellen hiaten en noden te detecteren en de kanalen en actoren van preventie te duiden. Tevens vormt dit systeem een aanzet tot evaluatie van de eigen werking en opties. Het systeem zal uitmonden in een databank waarmee gegevens over projecten en methodieken kunnen worden uitgewisseld.

- **Registratie drughulpverlening (uniforme registratie)**

Ontwikkeling van een kern van gemeenschappelijke variabelen, op basis van de definities van het Europees DrugsObservatorium en de Pompidougroep, waardoor zicht wordt verkregen op het aantal en de kenmerken van personen die een beroep doen op de hulpverlening omwille van een alcohol- of ander drugprobleem. Deze registratie moet een informatiebasis vormen over het problematisch middelengebruik in Vlaanderen en moet ons toelaten Vlaanderen te situeren in een Belgische en Europese context.

- **Deskundigheidsbevordering van intermediairen**

Samenwerkingsproject met VMSI en FDGG en de CGG

Ontwikkelen en aanbieden van vorming en intervisie met betrekking tot de drugproblematiek voor intermediairen (huisartsen, bedrijfshulpverleners, algemeen welzijnswerk, OCMW, sociaal-culturele werkers, onderwijs, jeugdwerk) zodat zij in een zo vroeg mogelijk stadium drugproblematieken kunnen ontdekken, er adequaat kunnen op inspelen en efficiënt kunnen samenwerken met andere relevante partners.

- **Vorming beginnende preventiewerkers en hulpverleners**

Samenwerkingsproject tussen VAD, VLASTROV en VVBV

Ontwikkelen en aanbieden van een gemeenschappelijk vormingsaanbod, intervisie en stagemogelijkheden voor beginnende preventiewerkers, provinciale coördinatoren, preventiewerkers CGG, straathoekwerkers, beginnende en ervaren (drug)hulpverleners.

PROJECTEN IN UITBESTEDING

- **Gezondheidsbevordering bij injecterende gebruikers**

In 1998 werd het GIG-project, voorheen een project van Free Clinic in samenwerking met VAD, als VAD-project aan Free Clinic uitbesteed. De klemtoon van het laatste projectjaar moest vooral liggen op de overdracht van de activiteiten binnen de reguliere preventieve en curatieve sectoren en de in oprichting zijnde LOGO's.

Het GIG-project bleef op drie terreinen actief. Het stimuleren en begeleiden van lokale netwerken in Vlaanderen bij HIV-preventie en globale gezondheidsbevordering bij (injecterende) druggebruikers; via wetenschappelijk onderzoek ondersteunen van een degelijk preventiebeleid en het aanbieden van bijscholingen en praktijkgerichte trainingen die gericht zijn op gezondheidsbevordering en 'harm reduction' (schadebeperking). Daarnaast werd de overdracht naar de reguliere sectoren voorbereid.

- **Opkikker**

Op 19 november vond in de Gentse Expohallen de tweede Opkikker plaats. Dit initiatief kadert in de Drugnota van Minister Demeester waarbij zij het initiatief nam om via de Opkikker jongeren te bevestigen in het 'neen' zeggen tegen drugs. Vanaf 1998 werd dit project via VAD uitbesteed aan Sylvester Productions.

In 1998 konden scholen die een project indienden rond drugpreventie op school deelnemen aan de happening. Het geheel werd opgevat als een enorme rave-party. De kern van het evenement bestond uit een massaal spel met multiple choice vragen en geraden naar antwoordvakken. Na het evenement kregen de scholen een overzicht van de ingediende projecten en 'zapboekjes' voor de leerlingen mee naar huis.

© DE VAD-STAF

A. DE MEDEWERKERS VAN VAD

Ook in 1998 vonden enkele wijzigingen plaats binnen de staf. Een paar bekende gezichten verlieten het team en we verwelkomden enkele nieuwelingen.

In het VAD-secretariaat stonden *Annie De Jaeger*, *Tom Evenepoel*, *Greet Van Holsbeeck* en *Hadewijch Heyvaert* in 1998 in voor de continuïteit. Annie is verantwoordelijk voor de boekhouding en Tom zorgt halftijds voor het boekenbeheer en de documentatie. Hij werkt ook halftijds bij de Druglijn. Greet en Hadewijch staan samen in voor het onthaal. Daarnaast zorgt Greet voor het adressenbeheer en administratieve en logistieke ondersteuning van de stafmedewerkers. Hadewijch verzorgt de vormgeving van onze publicaties.

Marijs Geirnaert neemt de algemene coördinatie op zich als directeur van VAD.

Ilse De Maeseneire coördineert het VAD-preventiewerk. Zij volgt tevens de provinciale afstemmingsprojecten tussen de preventieplatforms en de overlegplatforms geestelijke gezondheidszorg op, die VAD coördineert (Drugnota). Daarnaast neemt ze de Belgische coördinatie van de Europese Drugpreventieweek (1998) voor haar rekening.

Marie-Claire Lambrechts coördineert de sector arbeid van VAD. Zij adviseert bedrijven bij de uitwerking van een beleid inzake alcohol en andere drugs. Daarnaast organiseert ze het vormingsaanbod voor deze sector in het kader van het project 'deskundigheidsbevordering voor intermediaren' (Drugnota). In 1998 begeleidde ze tevens het KUL-project 'drugpreventie en maatschappelijk achtergestelde jongeren'.

Inge Baeten stond in voor de implementatie van het vormingsaanbod voor het algemeen welzijnswerk en de implementatie van het pakket 'Lindestraat 14' voor ouders. Daarnaast werkte zij ook een vormingsaanbod uit voor buurt- en opbouwwerkers. Deze opdrachten kaderen eveneens in het project 'deskundigheidsbevordering van intermediaren' (Drugnota) dat zij coördineert.

Bianca Booms legde zich in 1998 hoofdzakelijk toe op de leerlingenbevraging in het kader van een Drugbeleid op school. Verder werkte zij mee aan de invoer van preventieactiviteiten in een Europese databank (EDDRA) en ondersteunde zij het project 'monitoring van preventie-activiteiten' (Drugnota), samen met haar collega Luk Van Baelen.

Jean-Paul Wydoodt legt zich toe op cijfers en statistieken. In 1998 maakte hij verder werk van de voorbereiding van een uniform registratiesysteem voor de drughulpverlening. Daarnaast is hij de VAD-partner in het Reitox-netwerk en sub-focal point van de EMCDDA. Samen met Inge Baeten, Bianca Booms, Hadewijch Heyvaert en met Dr. Frieda Matthijs vormt hij de redactie van VAD-berichten.

Mia De Bock is vormingsverantwoordelijke voor preventie in het kader van het project 'vorming voor beginnende preventiewerkers' (Drugnota), een project dat zij tevens coördineert. Zij volgt ook het preventie- en het provinciaal team op.

Els Vandenberghe zette haar schouders onder het project 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!'. Dit project kaderde in de Europese Drugpreventieweek 1998. Zij coördineerde de ontwikkeling van een reeks publicaties over het thema en de studiedag die het thema lanceerde op het werkveld.

Nadine Roose staat in voor het vormingsaanbod voor hulpverleners in de verslavingszorg. In het kader van het project 'deskundigheidsbevordering van intermediairen' (Drugnota) coördineerde zij de uitwerking van de trainersmap 'Werken met jonge gebruikers in groepscontext' en werkte zij aan de ontwikkeling van een vormingsaanbod voor huisartsen. Zij volgde eveneens het overleg bij drughulpverleners inzake samenwerking met justitie op.

Luk Van Baelen zette mee zijn schouders onder het project 'uniforme registratie in de drughulpverlening' en was de verbindingspersoon tussen VAD en verschillende werkvormen in de hulpverlening in het kader van dit project (Drugnota). Verder ondersteunde hij het project 'monitoring van preventie-activiteiten' (Drugnota) en werd een eerste aanzet gegeven voor de creatie van een VAD-website.

Sabrina Verbeek werkte tot 30 juni 1998 op VAD. Zij legde de laatste hand aan het pakket 'Lindestraat 14' en bereidde de implementatie ervan voor (Drugnota).

Op de Druglijn bleef *Frank Lenders* als coördinator op post. *Kristel De Bruyn*, *Tom Evenepoel*, *Ellen Nies* en *Fred Laudens*, die Ellen vervangt tijdens haar zwangerschapsverlof, beantwoordden samen met de steun van een vijftiental vrijwillige medewerkers een stijgend aantal oproepen.

Fatima Talmssou, tweedejaarsstudente Sociaal Beleid (Sociale Hogeschool Gent), liep twee maanden stage op VAD.

De nieuwkomers:

Hilde Kinable volgde *Hilde De Man* op voor de sectoren onderwijs en OCMW en *Roeland Keersmaekers* voor het jeugdwerk. Door de stroomversnelling waarin de leerlingenbevraging terechtkwam, werd versterking noodzakelijk. Dit brengt ons bij *Barbara Lemahieu*.

Barbara Lemahieu zette vanaf oktober 1998 het project jeugdwerk verder met een derde opleiding coachen en een aanzet tot netwerkontwikkeling binnen de jeugdsector. Daarnaast coördineerde ze het vormingsaanbod drugpreventie voor OCMW's binnen het project 'deskundigheidsbevordering van intermediairen' (Drugnota) en blies de werkgroep OCMW nieuw leven in.

Marc Wauters werkt sinds 1 juni 1998 als documentalist bij VAD. Twee dagen per week (dinsdag en woensdag) biedt hij bibliotheekbezoekers ondersteuning bij het opzoeken van literatuur en het raadplegen van elektronische bronnen.

De vrijwilligers:

Yolande Demeter, *Magda Stallaert*, *Stefaan Van den Heuvel* en *Frédéric Van der Stadt* zetten zich als vrijwillige medewerkers in op de documentatiedienst. Enkel dankzij hen konden wekelijks tientallen bestellingen tijdig de deur uit.

B. INTERNE VERGADERINGEN

VAD houdt maandelijks een stafvergadering en wekelijks een teamvergadering.

Via werkgroepen wordt de interne deskundigheid van alle stafmedewerkers gepoold ter ondersteuning van elkaars werkterrein. Daarnaast waren er in 1998 enkele specifieke werkgroepen: bibliotheekbeheer, VAD-berichten, documentatiebeheer, website en voorbereiding van de opening van het nieuwe VAD-gebouw.

Jaarlijkse functioneringsgesprekken houden het functioneren van het VAD-team optimaal. Bij aanwerving en promotie worden tevens evaluatiegesprekken gevoerd.

C. INTERNE DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Naast permanente aandacht voor persoonlijke vorming houdt het team zijn kennis op peil via interne vorming.

Het ganze team volgde een vorming op maat over timemanagement. Deze dag werd verzorgd door de Stichting-Lodewijk de Raet. Er werd ook een teamtweedaagse georganiseerd over de toekomstige werking in het kader van het convenant. De begeleiding gebeurde door Nikè Consult.

VORMING EN OPLEIDING

- Vervolmakingscursus Word (Hadewijch Heyvaert)
- Postacademisch vormingsprogramma 'Drugproblemen. Hulpverlening, preventie, strafrechtsbedeling, beleid.' (Luk Van Baelen, Els Vandenberghe)
- Cursussen Windows '95, Word '97 en PowerPoint (Kristel De Bruyn)
- Contextgericht werken met verslavingsproblematiek (Fred Laudens)
- Opleiding Gezondheidwetenschappen, deelrichting GVO, universiteit van Maastricht (Marie-Claire Lambrechts)
- Internet voor de hulpverlening (Mia De Bock)
- Opleiding focusgroeponderzoek, UIA-VHI (Nadine Roose)
- Introductiesessie Priority Management (Marijs Geirnaert)

STUDIEDAGEN EN CONGRESSEN

Via aanwezigheid op studiedagen en blijvende opvolging van wetenschappelijke literatuur blijft het team op de hoogte van de actualiteit. Maandelijks wisselen teamleden in een literatuurrunde kennis en informatie uit over de door hen doorgenomen literatuur en over de gevolgde studiedagen en congressen.

Binnenland

- Voor de Druglijn volgde Kristel De Bruyn de studiedag 'Motivatie als hoeksteen van een vrijwillig engagement' (6 maart – Platform voor Voluntariaat).
- VAD nam deel aan de VIG-studiedag 'Kansarmoede en gezondheidsbevordering' op 5 juni te Antwerpen.
- VAD volgde de CAD-studiedag 'Lokaal alcohol- en drugbeleid in Europees perspectief' op 8 juni.
- VAD nam deel aan de studienamiddag 'Drugs en detentie' op 9 juni georganiseerd door CAD, die door VAD mee werd voorbereid.
- VAD volgde de CAD-studiedag 'Recente ontwikkelingen in de alcoholhulpverlening' op 11 juni, die samen met VAD werd georganiseerd.
- Deelname aan 'Drugbeleid 2000' in Luik, op 9 september.

- VAD nam deel aan de studiedag 't Buitenste binnen, deeltijdbehandeling in de psychiatrie' op 16 oktober (Studie- en contactdag van de Contactgroep Psychiatrische deeltijdbehandeling, Sint-Niklaas).
- VAD nam op 16 oktober eveneens deel aan het symposium 'Bruggen bouwen', georganiseerd door Psychiatrisch Centrum Ziekeren ter gelegenheid van 5 jaar St-Pieter B.
- Op 20 oktober woonde VAD de studienamiddag 'Druggebruik bij jongeren. Lust of Last?', georganiseerd te Brussel door De Spiegel.
- Op 1 december woonde VAD de studiedag bij van IPAC rond 'Zin en onzin van het kwaliteitsdenken in de Aidspreventie en -zorg'.

Buitenland

- VAD volgde de studiedag 'De community approach: Wat kunnen we ervan leren?' van het Trimbos Instituut op 11 februari.
- VAD participeerde van 18 tot 20 juni aan het internationaal congres 'The times they are a-changing' in Arnhem over innovatie van drugpreventie, verslavingszorg en drugbeleid, dat werd georganiseerd door het Trimbosinstituut in Nederland en het Duitse Akzept.
- VAD was vertegenwoordigd op de 9de jaarlijkse conferentie over druggebruik en drugbeleid in Spanje (1-3 oktober). Er werd dieper ingegaan op verschillende aspecten van verslaving vanuit recent sociaal-wetenschappelijk onderzoek.
- VAD nam op 2 en 3 oktober deel aan de 'European Policy Meeting. Alcohol in the Workplace' in Brussel.
- In het kader van de EDPW 1998 participeerde VAD aan het Europese congres 'Prevention and Drug Policy', georganiseerd op 5 en 6 november door de stad Wenen.
- VAD was aanwezig op een Europees congres over alcohol- en drugpreventie in de sportsector, dat tussen 29 november en 2 december te Frankfurt werd georganiseerd in het kader van de Europese Drugpreventieweek 1998.

© ORGANISATIE WERKING

A. FINANCIËLE MIDDELEN

Naast de subsidiëring door de Vlaamse overheid (erkenning als D-voorziening en projecten) probeerde VAD aanvullende middelen te verwerven.

VAD bleef voor de periode 1996-1998 erkend voor het uitreiken van attesten voor fiscaal aftrekbare giften.

Daarnaast werden Europese middelen gezocht in het kader van de Europese Drugpreventieweek en werden onderzoeksprojecten ingediend bij DG V.

B. HUISVESTING

De nieuwe huisvesting werd in gebruik genomen eind december 1997. De officiële opening gebeurde naar aanleiding van de Algemene Vergadering op 28 mei. Alle leden en al degenen die op een of andere manier met VAD samenwerken om netwerken uit te bouwen op het vlak van de alcohol- en drugproblematiek waren op de koffie uitgenodigd. Naast de voorstelling van de verschillende werkgebieden binnen VAD was de rijkswacht te gast om enkele tests rond alcohol en verkeer te demonstreren.

C. REGISTRATIE VAN DE WERKING

Ter voorbereiding van de vernieuwde werking met het convenant, waarin prestaties en resultaten moeten worden geregistreerd, werd binnen het team geëxperimenteerd met verschillende vormen van registratie van bepaalde onderdelen van de werking.

Elf stafmedewerkers registreerden hun activiteiten gedurende de tweede helft van 1998 via het registratieprogramma Ginger.

2 COÖRDINATIE

De coördinatietaak van VAD wordt op zes terreinen gerealiseerd. Deze terreinen zijn niet strikt van elkaar te scheiden en in de praktijk merkt het team een voortdurende interactie. Samenwerking, beleidsgericht werken, conceptontwikkeling, implementatie en deskundigheidsbevordering vormen de ingangspoorten waarlangs de coördinatie wordt gerealiseerd. Studie en onderzoek hebben eerder een ondersteunende functie.

◎ SAMENWERKING

Doelstellingen:

- Opzetten van een dynamische structuur om snel en accuraat in te spelen op nieuwe ontwikkelingen
- Vergroten van de betrokkenheid van mogelijke partners op het terrein
- Organiseren van coördinatie binnen en tussen doelgroepen in het werkveld

A. DENKDAGEN

Bedoeling van de denkdagen is om binnen VAD (tussen de leden) de uitwisseling van standpunten rond een actuele thematiek te bevorderen.

HEROÏNEVERSTREKKING

Naar aanleiding van Drugbeleid 2000 werd het thema 'Heroïneverstrekking' bijzonder actueel. Niet alleen de beleidsmakers brachten standpunten naar voor, maar ook de media stonden vol van berichtgeving terzake en de reguliere hulpverlening werd naar standpunten gevraagd. VAD bracht geïnteresseerden in deze thematiek samen om hierover van gedachten te wisselen. Het was de bedoeling om zowel heroïneverstrekking in al zijn aspecten op zich te bespreken als een standpunt en een mogelijke strategie uit te werken voor de reguliere hulpverlening om al dan niet in dit debat gehoord en betrokken te worden.

B. NETWERKING EN SAMENWERKING MET SECTOREN

Het vormen van netwerken en het samenwerken met diverse sectoren heeft tot doel preventie en hulpverlening beter op elkaar af te stemmen en te coördineren.

Hieronder volgt een overzicht van de verschillende initiatieven per sector:

STUURGROEPEN

Voor de uitvoering van bepaalde projecten wordt een stuurgroep samengesteld, die de activiteiten binnen het project opvolgt en stuurt.

De stuurgroep van het project '*Deskundigheidsbevordering van intermediairen*' bestaat uit telkens twee vertegenwoordigers van VMSI en FDGG voor de sector van de CGG en twee vertegenwoordigers van VAD.

Voor het project '*Vorming beginnende preventiewerkers en hulpverleners*' bestaat de stuurgroep uit telkens twee vertegenwoordigers van VLASTROV, VVBV en VAD.

Voor het '*GIG-project*' werd een stuurgroep samengesteld, bestaande uit een vertegenwoordiger van VAD, IPAC, de administratie en directie en medewerkers van Free Clinic.

Voor het project '*Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!*' werd een stuurgroep samengesteld bestaande uit vertegenwoordigers van:

- de preventiewerkers alcohol en drugs verbonden aan de CGG
- de verantwoordelijken van de provinciale preventieplatforms inzake middelengebruik
- de Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen
- het VSPP
- de verschillende sectoren (arbeid, gezondheidssector, gemeente en OCMW, jeugdwerk, onderwijs, sociaal-cultureel werk met volwassenen, vrije tijd, welzijnssector, politie en rijkswacht).

Verder participeert VAD aan de stuurgroep van het project '*Jeugdadviseurs*' van In Petto, aan de stuurgroep '*BUSO-project Leefsleutels*', aan de wetenschappelijke stuurgroep van '*Drugbeleid 2000*' en aan de stuurgroep van het project '*Naar shared care van alcoholproblemen door huisartsen en specialisten*' van het VHI, in samenwerking met de WVVH, Lipha en VAD.

ALCOHOL- EN DRUGHULPVERLENING

De *werkgroep vorming hulpverlening* is een reflectiegroep die de thema's van de basisvorming voor beginnende hulpverleners, de verschillende vervolgmodes en de seminaries vastlegt met het oog op kwaliteitsbewaking en afstemming op de bestaande vormingsnaden binnen de hulpverlening.

De *werkgroep motiverende gespreksvoering* finaliseerde een trainersmap voor de toepassing van het motiverend gesprek in groepen bij jongeren, namelijk de 'Trainersmap Werken met Jonge Gebruikers in Groepcontext', een herwerking en aanpassing aan de Vlaamse praktijk van het Britse pakket 'Drug Education for Young Offenders'. Tevens werd het pakket 'Minimale interventies' voor volwassenen (alcohol) inhoudelijk op punt gesteld.

In de *werkgroep illegale drugs* stelden vier instellingen hun concrete aanpak van dubbele diagnoseproblemen voor. De nood aan ondersteuning en verdere uitwisseling die toen geuit werd, leidde tot een masterclass over dubbele diagnoseproblematiek in het open vormingsaanbod van VAD.

Een groep hulpverleners kwam met regelmatige frequentie samen in het *overlegplatform drughulpverlening-justitie*. Als concrete werkpunten stonden op de agenda: het bijschaven van de eigen juridisch-technische knowhow en het zich buigen over de vraag hoe wij als hulpverlener omgaan met deze juridisch-technische gegevenheid. In die zin plozen we de diverse juridische statuten met betrekking tot de gerechtelijke alternatieve maatregelen uit en bogen we ons over de problematiek van het beroepsgeheim.

Gezien de specificiteit van de werkvorm *'Therapeutisch advies'* werd naast dit platform een ad hoc werkgroep opgestart met als doel voor deze werkvorm een blauwdruk te ontwikkelen en de bestaande systemen te verbeteren.

Binnen het project *'Registratie Drughulpverlening'* werd een overleg georganiseerd met vertegenwoordigers van de VVBV en de VVGG. De bedoeling van dit overleg was om feedback te verzamelen op de werkversies van het jaarrapport 1996: Vlaamse Registratie Middelengebruik. In de toekomst moet dit overleg uitgroeien tot een Expertencomité VRM dat een afspiegeling vormt van de deelnemende sectoren.

In de *werkgroep werken met ouders van druggebruikers* werden ervaringen en knelpunten uitgewisseld en methodieken besproken om te werken met groepen ouders van jonge druggebruikers. Met deze werkgroep werd ook een overzicht gemaakt van alle (gekende) oudergroepen van druggebruikers in Vlaanderen. De werkgroep organiseerde eveneens een seminarie met als bedoeling ervaringen en deskundigheid in het werken met ouders uit te wisselen.

Praktijkwerkers die consultatie geven aan eerstelijnsdiensten en ouders werden samengebracht in de *werkgroep consultatie*. De knelpunten die men ervoer in het geven van consultatie, zowel op beleidsmatig als op praktisch inhoudelijk vlak werden geïnventariseerd en tevens werden werkervaringen uitgewisseld. Met de groep wordt nagegaan welke noden aan vorming en opleiding ervaren worden om hierop dan een aangepast antwoord te formuleren.

ALCOHOL- EN DRUGPREVENTIE

In het raam van het VAD-preventiewerk organiseert VAD sinds 1988 overleg met de preventiewerkers verbonden aan de CGG. *Het preventieteam* biedt ruimte voor de uitwisseling van informatie, voor het plannen van activiteiten en interne vormingen en voor het ontwikkelen van een visie en modellen voor drugpreventie.

Op provinciaal niveau werken sinds 1996 in de vijf Vlaamse provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zes provinciaal verantwoordelijken. VAD heeft de opdracht om, afhankelijk van de agenda, te participeren aan de verschillende *provinciale stuurgroepen* en is formeel lid van de *provinciale overlegplatforms inzake middelenpreventie*. Op regelmatige basis komen de provinciaal verantwoordelijken en VAD samen in een *provinciaal team*. Dit overleg wil visie en activiteiten afstemmen om te komen tot een gecoördineerd Vlaams beleid.

De *werkgroep registratie preventie* gaf in 1998 regelmatig feedback op de aanpassingen van categorieën en definities, doorheen de verschillende versies van het programma Ginger. Op het einde van 1998 werd een versie van Ginger voor Windows 95 ontwikkeld met specifieke aandacht voor het bereik van de verschillende preventieactiviteiten in Vlaanderen. Onder impuls van de werkgroep werd het aantal partners aan de registratie uitgebreid met preventiewerkers verbonden aan een OCMW, een JAC, een PMS, preventiewerkers in het kader van de veiligheidscontracten en politiebeambten,... Er werden twee halfjaarlijkse rapporten gegenereerd op basis van de geregistreerde gegevens.

Met de *werkgroep evaluatie* werd gezocht naar praktisch bruikbare evaluatie-instrumenten voor preventiewerkers, waarbij evaluatie gezien wordt als een onderdeel van het proces waarmee men bezig is (participatieve evaluatie). Aan de werkgroep namen zowel preventiewerkers als provinciaal verantwoordelijken deel. In een eerste fase werd nagegaan op welke manier men 'overleg' waaraan men zelf participeert, kan evalueren.

ONDERWIJS

De *werkgroep drugbeleid op school*, met als leden diverse partners uit het onderwijs (Proges, PMS, MST, Leefsleutels, preventiewerkers CGG en een VAD-medewerker,...) werkte in 1998 verder aan de publicatie van 'Een drugbeleid op school onder de loep'. Dit instrument wil scholen die reeds een tijd een drugbeleid hebben, helpen om de realisaties uit het verleden op dit vlak te evalueren en eventueel bij te sturen.

Om de verschillende initiatieven voor het basisonderwijs te kaderen en op elkaar af te stemmen werd in 1997 een *werkgroep drugpreventie in de basisschool* opgericht. In 1998 werd het kader geschetst waarbinnen basisscholen preventief kunnen werken en werden een aantal criteria geformuleerd aan de hand waarvan men (preventiewerkers, PMS, MST, de school,...) bestaande lespakketten zelf kan gaan beoordelen.

Daarnaast participeert VAD aan de *commissie gezondheidsbevordering*. Dit is de *stuurgroep GVO in het onderwijs* die in 1997 werd overgenomen door de VLOR en voordien als de commissie GVO binnen de VLOR functioneerde. Deze commissie heeft verder de opdracht gegeven aan de *werkgroep kwaliteitslabel* (voorheen de pedagogische werkgroep) om de criteria voor een kwaliteitslabel voor GVO-pakketten uit te werken voor het basisonderwijs en om de commissie te adviseren bij de officiële toekenning van een kwaliteitslabel.

ARBEID

De *programmacommissie alcohol en arbeid* is een permanent overleg voor het plannen en ontwikkelen van visie, modellen en materialen voor het implementeren van een beleid in bedrijven.

Samen met het CCAD en *Santé et Entreprise* werkt VAD tweetalige projecten voor het bedrijfsleven uit. Het betreft hier voornamelijk federale ministeries en multinationals.

VAD begeleidde het *PVI* bij het ontwerpen van een tentoonstelling over alcohol en illegale drugs op het werk.

VRIJE TIJD

VAD participeert aan de *werkgroep drugs* van VVKSM. Deze werkgroep is bezig met de actualisering van de eigen drugmap en zal in de toekomst vooral een ondersteuning betekenen voor de drugverantwoordelijken per gouv.

ALGEMEEN WELZIJNSWERK

VAD participeert aan de *werkgroep drugs* van het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk. In deze werkgroep worden verschillende beleidsontwikkelingen op de voet gevolgd en besproken. Deze werkgroep is in 1998 niet samengekomen.

BIJZONDERE JEUGDZORG

VAD volgde via de *werkgroep lettertjes in de soep* de activiteiten van de Comités Bijzondere Jeugdzorg in verband met kinderrechten en preventie.

OCMW

Een werkgroep bestaande uit geïnteresseerden uit de CGG, een vertegenwoordiger van de VVSG en VAD volgde het vormingsaanbod voor OCMW (project 'Deskundigheidsbevordering van intermediairen' - Drugnota) op.

EPIDEMIOLOGIE

Als sub-focal point in het *Belgian Information Reitox Network* (BIRN) werkte VAD mee aan de uitbouw van dit netwerk in het kader van het Europees Drugobservatorium. In 1998 werd het BIRN-netwerk grondig geherstructureerd. Dit zou moeten leiden tot een meer dynamische en kwaliteitsvolle aanpak.

Samen met de partners participeerde VAD aan het project '*Exchange on Drug Demand Reduction Action*' (EDDRA). Dit project biedt een overzicht van zowel preventie- als hulpverleningsactiviteiten. Als criterium geldt dat de projecten geëvalueerd zijn.

VAD schreef het Vlaams gedeelte van het nationaal rapport en de infomap voor het *European Monitoring Centre for Drug and Drug Addiction* (EMCDDA).

Tevens participeerde VAD aan de diverse vergaderingen van het Uitvoerend Comité, de Beheerraad en de Algemene Vergadering van het BIRN.

C. VAD IN HET VIG-SAMENWERKINGSVERBAND

Het VIG kende in 1998 een grondige herstructurering, waarbij Proges, KKAT, KVIP en VoeG samen met het VIG tot een nieuw VIG fuseerden. Een aantal werk- en overleggroepen werden in 1998 niet meer verdergezet. VAD bleef participeren aan de functionele werkgroep lokale gezondheidsbevordering, werkgroep kansarmoede en gezondheidsbevordering, werkgroep afstemming bibliotheek VIG-IPAC-VAD, werkgroep communicatie/profilering gezondheids promotie via website en participatie aan de VIG-werking rond wetenschappelijke ondersteuning.

Marijs Geirnaert nam deel aan de VIG-denkdagen in functie van het nieuwe VIG.

D. PARTICIPATIE IN INTERNATIONALE SAMENWERKINGSVERBANDEN

VAD participeerde in het kader van het *Europees Drugobservatorium* aan een aantal initiatieven:

- Vergaderingen van de focal points. VAD participeert in wisselbeurt met de andere gemeenschappen aan de vergadering van de verantwoordelijken van de focal points in Lissabon. Deze vergadering vond plaats op 5 en 6 februari.

- Europese databank EDDRA (Exchange on Drug Demand Reduction Action). EDDRA is een Europese databank van projecten en programma's rond demand reduction. In 1998 kende EDDRA een uitbreiding van het aantal Europese partners en werd door VAD een vijftal projecten in deze databank ingevoerd. VAD hielp ook mee met de vertaling van de vragenlijst. Gedurende twee trainingsdagen in mei werd het programma geëvalueerd op haar bruikbaarheid en werd er verder nagedacht over de implementatie van EDDRA in de EU.
- Early Warning System (EWS)
De 'Council of the European Union' keurde op 12 juni 1997 een voorstel goed omtrent het opzetten van een EWS omtrent nieuwe synthetische drugs.
Op het vlak van de sociaal-medische aspecten heeft elk nationaal REITOX-netwerk van iedere lidstaat zich bereid verklaard om met het EMCDDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction) aan dit initiatief mee te werken. Een tweede circuit omtrent de politionele aspecten zal parallel maar volledig los van het medisch-sociale circuit opgezet worden. Deze coördinatie zal verlopen via de 'Europol drugs unit'.
EWS is een methode om snel informatie omtrent nieuwe trends en producten te verzamelen. De essentie van het systeem is gebaseerd op het verzamelen, toetsen, doorspelen én terugkoppelen van 'geruchten' die op verschillende plaatsen lokaal ontstaan in België en in Europa. In tegenstelling tot de Europese doelstellingen kiest België om dit systeem niet enkel toe te passen op synthetische producten maar dit uit te breiden naar alle middelen.
VAD (sub-focal point) bouwt dit systeem uit in Vlaanderen.
- De nationale 'counterparts' van de WGO vergaderden in Madrid om het eerste *European Alcohol Action Plan* te evalueren en een tweede EAAP voor te bereiden. Dit tweede plan zal eind 1999 officieel worden voorgesteld. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om een databank rond alcohol aan te leggen.
- VAD participeert in een Europees samenwerkingsverband met *Eurocare* rond de sensibilisering voor de alcohol- en drugthematiek in kleine en middelgrote ondernemingen. In januari werden deze ideeën gebundeld tot een project tijdens een driedaagse in Helsinki. Dit werd ingediend bij de DG V van de Europese Commissie.
- VAD nam voor België de coördinatie waar van de *Europese Drugpreventieweek 1998*. Hiervoor werd het bestaande BIRN-netwerk gebruikt. Er werden verschillende bijeenkomsten in Luxemburg bijgewoond om het Europees kader te bespreken en de voorwaarden om landelijke projecten te realiseren.
- De Druglijn participeerde actief in *FESAT*, de Europese koepel van telefoondiensten. Zo is Ellen Nies 'board-member' en wordt onder andere gestreefd naar een goede informatie-uitwisseling tussen de deelnemende diensten van de respectievelijke lidstaten.
- Verder nam Kristel De Bruyn deel aan vergaderingen van de nederlandsstalige werkgroep *methodiek en registratie*.
- De Druglijn is tevens betrokken in de voorbereidende fase van een *Intranet-project* voor informatie-uitwisseling (Ellen Nies).

© BELEIDSGERICHT WERKEN

Doelstellingen:

- Consulteren van het werkveld
- Vertegenwoordigen van het werkveld
- Opnemen van signaalfunctie van het werkveld naar de overheid
- Leveren van beleidsvoorbereidend werk
- Vertegenwoordigen van de overheid

A. DOORSTROMING INFORMATIEVERZAMELING

De contacten met de pers (zie hoofdstuk Informatieverstrekking) hebben enerzijds tot doel om richtbaarheid te geven aan specifieke initiatieven, anderzijds wordt VAD vaak om een reactie gevraagd op bepaalde tendensen en ontwikkelingen in de drugthematiek.

VAD organiseerde op 6 maart een persconferentie over de leerlingenbevraging en het nieuwe vormingsaanbod voor ouders 'Lindestraat 14'. Op 10 november ging een persconferentie door naar aanleiding van de Europese Drugpreventieweek 1998. Items die aan bod kwamen: de leerlingenbevraging, de Druglijn, Lindestraat 14 en de projecten in het kader van de EDPW.

Tevens verscheen een persbericht naar aanleiding van de publicatie van het jaarrapport 1996 omtrent de Vlaamse Registratie Middelengebruik, waarbij de recente cijfers van personen met een middelenprobleem in de hulpverlening werden naar voor gebracht.

Voor de overheid werden, voornamelijk in het kader van de Drugnota, diverse tussentijdse rapporten en overzichten opgemaakt die een stand van zaken geven van de verschillende activiteiten die in het kader van de Drugnota werden opgezet.

De *Monitoring van preventieactiviteiten* resulteerde in een eerste jaarrapport 1997, met een overzicht van de activiteiten van de preventiewerkers CGG, dat aan de overheid en de betrokken preventiewerkers werd overgemaakt. In de tweede helft van 1998 werd een rapport opgemaakt over de preventieactiviteiten van een grotere groep preventiewerkers (CGG, JAC, VSPP, OCMW, politie,...) voor de periode april - juni 1998.

De *Registratie drughulpverlening* resulteerde in een jaarrapport over de gegevens van 1996 met resultaten over personen die in de hulpverlening (CGG, TG, CIC en dagcentra) terechtkwamen omwille van een middelenprobleem. Ook dit rapport werd overgemaakt aan de deelnemende diensten en de overheid.

De resultaten van de pilootfase van de *leerlingenbevraging* werden ook overgemaakt aan de overheid.

Verder wordt via een aantal vaste rubrieken in de VAD-berichten informatie doorgegeven over wat in de Kamer, de Senaat en het Vlaamse parlement over de drugthematiek aan bod komt.

B. REAGEREN OP BELEIDSONTWIKKELINGEN

De *Krijtlijnen* van de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Gezondheidsbeleid over preventieve gezondheidszorg en de rol van de huisarts werden op 5 februari in de Commissie Welzijn & Gezondheid van het Vlaams parlement besproken. Marijs Geirnaert stelde er het VAD-standpunt voor met betrekking tot de Krijtlijnen in het algemeen en de oprichting en werking van de LOGO's in het bijzonder.

In de Commissie Welzijn & Gezondheid van het Vlaams parlement werd VAD op 21 januari geïnterpelleerd over de verschillende projecten in de Drugnota, naar aanleiding van de bespreking van het voorstel van resolutie betreffende *het optimaal inschakelen van de PMS-MST-centra bij drugpreventie*. Op die vergadering werd voorgesteld om een participatieve risicoanalyse uit te voeren in de scholen, met maximale betrokkenheid van alle partners. VAD kreeg de opdracht om in die zin de Bevraging van de leerlingen in het kader van een drugbeleid op school verder uit te werken en in een pilootproject uit te testen. Na deze pilootfase werd dit project verruimd naar een aanbod voor alle Vlaamse scholen.

C. VOORBEREIDING VAN EEN CONVENANT TUSSEN OVERHEID EN VAD

In juni vonden enkele informele gesprekken plaats tussen administratie en VAD rond de plannen van de Vlaamse overheid om over te schakelen op convenanten in de subsidiëring van activiteiten en projecten in de gezondheidspromotie. Vanaf half oktober werd op zeer frequente basis overleg gepleegd tussen kabinet, administratie en VAD om te komen tot een convenant en beleidsplan met betrekking tot de drugproblematiek. De onderhandelingen werden gevoerd door dr. Frieda Matthijs voor het Bestuurscomité en Marijs Geirnaert. Tussentijds werden de resultaatsgebieden en doelstellingen in de staf geconcretiseerd. Deze besprekingen leidden eind 1998 tot de ondertekening van het convenant en de overschakeling op een nieuwe opdracht en taakinvoering voor VAD.

D. BELEIDSVOORBEREIDEND ONDERZOEK

In 1998 werd het onderzoeksbeleidsplan gefinaliseerd. Hierin werd getracht de visie van VAD op de plaats van studie en onderzoek binnen de VAD-werking weer te geven. Daarenboven werd een strategisch plan opgesteld over de te volgen stappen om onderzoek met betrekking tot alcohol en drugs te realiseren binnen de bestaande onderzoeksstructuren.

E. VLAAMSE GEZONDHEIDSRaad

Binnen de VGR werden op vraag van de overheid diverse adviezen voorbereid en goedgekeurd en werden op eigen initiatief een aantal adviezen aan de minister doorgegeven. Verder werkt een werkgroep aan een conceptueel kader voor de gezondheidszorg.

In de *Preventieve Kamer* werden de indicatoren bepaald voor de prioritaire gezondheidsdoelen die via de LOGO's moeten worden geoperationaliseerd. Verder werden verschillende informatie- en registratiesystemen voorgesteld ten behoeve van de LOGO's.

In de *werkgroep milieugebonden aandoeningen* werd de tabel afgewerkt waarin milieugebonden aandoeningen op een aantal criteria worden gescoord.

F. CONTACTEN MET DE OVERHEID

Op het *Vlaamse niveau* vond overleg plaats met de Vlaamse minister van Begroting, Financiën en Gezondheidsbeleid over:

- de verderzetting van het GIG-project van VAD/Free Clinic
- mogelijke samenwerking tussen de Vlaamse overheid en het VSPP: met minister Demeester, Marc Verstraete, Paul Vaseur en Marijs Geirmaert
- de leerlingenbevraging: pilootproject, opvolging, project
- perspectieven voor de continuering van het project: beginnende preventiewerkers met VLASTROV, VVBV en VAD
- opvolging projecten in het kader van de *Drugnota*
- Opkikker (planning en evaluatie en voorbereiding Opkikker 1999)
- Evaluatie en adviesverstrekking met betrekking tot de PPP's en de afstemmingsprojecten hulpverlening-preventie.

Met de administratie Gezondheidszorg vond overleg plaats over de rapportering en de verderzetting van de Krijtlijnen en werd uiteindelijk een advies aan de minister geformuleerd.

Op vraag van het kabinet en de administratie gaf VAD regelmatig advies naar aanleiding van interpellaties, informatievragen en projectaanvragen aan de overheid.

Op het *federale niveau* vond overleg en samenwerking plaats via:

- de *Nationale Evaluatie- en Beoordelingscommissie* in het kader van het Drugplan: VSPP/ministerie Binnenlandse Zaken. Deze commissie kwam in 1998 driemaal samen voor de bespreking van de evaluatie van de projecten.
- overleg met het kabinet van *minister Colla* over de plannen voor het opzetten van een nationaal drugwaarnemingscentrum.

© CONCEPTONTWIKKELING

Doelstellingen:

- Voorbereiden van nieuwe concepten voor bepaalde deelterreinen, doelgroepen, ...
- Formuleren van projectvoorstellen en zoeken naar middelen
- Blijvend vernieuwen en aanpassen van bestaande concepten

VAD ondersteunt en stimuleert vernieuwing op het terrein van de alcohol- en andere drugproblematiek. Dit omvat zowel theorievorming als ontwikkeling van nieuwe modellen en aanpassing van bestaande modellen aan nieuwe doelgroepen en sectoren.

Het ontwikkelen van concepten gebeurt op basis van onderzoek, internationale ontwikkelingen, vragen vanuit het werkveld en/of vanuit het beleid.

A. NIEUWE CONCEPTEN

NIEUWE CONCEPTEN IN HET KADER VAN PROJECTEN

• Lokaal alcohol- en drugbeleid

Dit project is enerzijds een uitloper van het platform 'Lokaal alcohol- en drugbeleid' (24 april 1997). Dit platform was een initiatief van VAD op vraag van terreinwerkers (preventiewerkers CGG, provinciaal coördinatoren, zorgafstemmers) om het thema 'een globaal alcohol- en drugbeleid' in de verf te zetten en hierrond verdere ondersteuning uit te werken. Eén van de voorstellen van het platform was het ontwikkelen van een gemeenschappelijk concept (strategie en materiaal), het m.a.w. centraal uitwerken van een nieuw ankerinitiatief (cf. Drink Wijs). Anderzijds wilden we vanuit VAD anticiperen op de nieuwe beleidsontwikkelingen, met name de logo's (juli 1997).

Het project werd in het najaar van '97 ook ingediend als project voor de Europese Drugpreventie Week (16-23 november 1998). Het thema van die week was namelijk multidisciplinair en intersectoraal werken ('preventie is een taak van iedereen').

Dit nieuwe concept wil de sectoren via het lokale niveau op een geïntegreerde manier aanspreken. In het verleden werden deze sectoren op het Vlaamse niveau vooral via de koepels en op het lokale niveau op individuele vraag via de preventiewerkers benaderd.

Er werd een gemeenschappelijk denk- en actiekader ontwikkeld om op het lokale niveau een geïntegreerd beleid te voeren en om initiatieven vanuit verschillende sectoren beter te plannen en te coördineren. Centraal staat hoe men lokaal met verschillende sleutelfiguren uit diverse sectoren kan samenwerken rond de alcohol- en drugthematiek. Met sleutelfiguren bedoelen we een hele ruime groep van mensen: jeugdwerkers, leerkrachten en directies, bedrijfsmedewerkers, eerstelijns werkers, horeca-exploitanten, huisartsen, lokale beleidsmakers, huisartsen, OCMW-medewerkers, sociaal-culturele werkers, preventiewerkers, politie en rijkswacht,... Iedereen kan immers, vanuit zijn/haar specifieke invalshoek en sector, een rol spelen om alcohol- en drugproblemen bespreekbaar te maken, te voorkomen en te verhelpen.

In 1998 werd een reeks publicaties uitgewerkt die een synthese vormen van het preventief werken rond alcohol en drugs van de voorbije tien jaar waarbij multidisciplinair en intersectoraal werken centraal staat. De visietekst 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid: een globale kijk' biedt een kader voor het vormgeven van een eigen beleid. Er wordt ingegaan op twee uitgangspunten (alle drugs, ganse bevolking), vier werkingsprincipes (persoons-, omgevings- en middelengericht werken, intersectoraal werken, participatief werken en op lange termijn werken) en vier niveaus van een globaal alcohol- en drugbeleid (een welzijnsbevorderend beleid, preventie, hulpverlening en repressie). Ook de vraag waarom het lokale niveau een geschikt niveau is om rond alcohol en drugs te werken, komt aan bod. Het draaiboek 'Een lokaal alcohol- en drugoverleg: van schakels tot ketting' is bedoeld om het eigen lokaal alcohol- en drugoverleg in de praktijk vorm te geven, in kaart te brengen en verder te ontwikkelen. De sectorbrochures 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak' geven een zicht op de mogelijkheden om in en tussen sectoren rond alcohol en drugs te werken.

Er werd ook een studiedag voor alle betrokkenen georganiseerd. De bedoeling van de studiedag was het project te lanceren: het concept werd er voorgesteld en concreet geïllustreerd.

De studiedag was dus een eerste aanzet. Verdere opvolgingsinitiatieven om het concept lokaal/regionaal ingang te doen vinden werden uitgewerkt.

• **Bevraging 'Drugbeleid op school'**

In de periode mei-juni 1998 werd een pilootfase georganiseerd van de leerlingenbevraging over een drugbeleid op school. Doelstelling van deze bevraging was de scholen feedback te geven van hun leerlingen over het gevoerde beleid en hen aanzetten om leerlingen nauwer te betrekken bij het drugbeleid op de school. De ervaring leert immers dat het drugbeleid van de school, wanneer de leerlingen er zelf bij betrokken worden, beter aansluit bij hun noden en behoeften en dat ze het beter aanvaarden en opvolgen. De leerlingenbevraging sluit nauw aan bij het concept 'een Drugbeleid op school' zoals eerder door VAD uitgewerkt. De vragenlijst die werd gehanteerd is gebaseerd op bestaande vragenlijsten en werd vooraf uitgetest. Aan de pilootfase namen zeven scholen deel. Deze scholen reageerden positief op een oproep hiervoor tijdens Opkikker '98. Zij voerden de bevraging uit bij een beperkt aantal leerlingen. De afname gebeurde klassikaal door de leerkrachten. In totaal namen 1400 leerlingen deel. Tijdens de maand juli werden de ingevulde formulieren ingebracht in een statistisch verwerkingsprogramma (SPSS).

De gegevensverwerking gebeurde per school. Elk rapport werd opgebouwd volgens hetzelfde schema:

1. Inleiding
2. Beschrijving van de populatie
3. Thema: risicogedrag: middelengebruik en gokken
4. Thema: externe en interne controlefactoren: de school en ikzelf
 - schoolreglement en afspraken
 - opvang en begeleiding
 - opvoeding: sfeer op school
5. Thema: externe en interne controlefactoren: vrijetijd en ikzelf
 - vrijetijdsbesteding
 - motieven om al dan niet illegale drugs te gebruiken
 - de rol van de vriendengroep
6. Bespreking van de resultaten
 - gebruik, motieven en omgeving
 - schoolreglement en activiteiten op school

Deel 3 tot 5 bevat de eigen resultaten, met bij elk thema:

- motivatie en achtergrond bij de vraagstelling (deel A)
- bespreking van de resultaten van de school (deel B)
- (indien relevant en wenselijk:) toetsing aan bestaande onderzoeksgegevens (deel C)

Nadat de school het rapport ontvangen had, werd een afspraak gemaakt met een beperkte equipe van de school en een vertegenwoordiger van PMS en/of MST om het rapport te bespreken. Daarnaast werd ook aan de scholen gevraagd naar feedback op de verslaggeving en op de tips uit het rapport.

Er werd tevens een geglobaliseerd rapport gemaakt van alle pilootscholen.

Op basis van de resultaten van deze pilootfase werd de definitieve vragenlijst samengesteld. De praktische organisatie van een leerlingenbevraging op grote schaal vanaf 1 januari 1999 werd voorbereid.

NIEUWE CONCEPTEN IN HET KADER VAN DE VAD-WERKING

- **Een drugbeleid onder de loep**

'Drugbeleid op school onder de loep' is een evaluatie-instrument voor scholen die reeds een tijd werken rond een drugbeleid. Dit instrument is gebaseerd op het model van een drugbeleid op school uit de vorige VAD-publicaties. De ervaringen met een drugbeleid in verschillende scholen hebben er in de voorbije jaren toe bijgedragen dat zowel de inhoudelijke als de procesmatige component steviger onderbouwd raakten. De ontwikkeling en implementatie van een drugbeleid in de schoolwerking vraagt veel tijd. Zowel scholen die overwegen om een drugbeleid uit te werken als scholen die reeds jaren actief bezig zijn met een drugbeleid hebben er baat bij om regelmatig stil te staan bij dit proces. Drugbeleid op school onder de loep biedt aan de scholen de gelegenheid om even terug te blikken, om na te gaan welke stappen ze al hebben gezet, op welke manier dat verlopen is, wat ze hieruit kunnen leren, waar ze momenteel staan en waar ze nog naartoe willen. Hierdoor kunnen scholen hun omgang met druggebruik optimaliseren. Door op een gestructureerde manier (alle) elementen van het proces onder de loep te nemen, krijgt de school een duidelijker zicht op welke weg ze reeds heeft afgelegd, op eventuele lacunes en op aandachtspunten voor de toekomst. Deze nieuwe publicatie zal worden uitgebracht in 1999.

- **Criteria voor preventiepakketten voor het basisonderwijs**

De werkgroep basisonderwijs, samengesteld uit preventiewerkers CGG, werkte criteria uit aan de hand waarvan intermediairen enerzijds en scholen anderzijds drugpreventiepakketten voor het basisonderwijs kunnen beoordelen. Op deze manier kunnen zij zelf uitmaken of een pakket interessant kan zijn voor de school en of het aansluit bij de eigen visie. De criteria zullen, samen met een visietekst over het thema, in de loop van 1999 worden gepubliceerd.

- **Werken met motiverende gespreksvoering in groepscontext**

Ingaand op de vraag die leefde bij de trainers motiverende gespreksvoering naar de toepassingsmogelijkheden van het model van motiverende gespreksvoering in groepscontext, werden er zowel voor jongerengroepen als voor groepen volwassenen specifieke methodieken geconcipeerd.

Voor jongerengroepen baseerden we ons op de trainersmap van TACADE (Drug Education for Young Offenders) die naar toepassing echter werd verruimd naar niet alleen de justitiële maar ook de schoolcontext, naar doelgroepen met niet alleen gedwongen maar ook vrijwillige deelname, en naar gemengde doelgroepen. De methodieken werden op grond van feedback van Vlaamse praktijkwerkers becommentarieerd en aangepast aan de Vlaamse context. Deze methodieken zijn gebundeld in de 'Trainersmap Werken met Jonge Gebruikers in Groepcontext'.

Voor volwassenen die in de contemplatiefase zitten met betrekking tot alcoholconsumptie, werd het pakket 'Minimale interventies' op punt gesteld.

Beide mappen steunen op het welbekende motivationeel model van gedragsverandering (Miller, Prochaska & DiClemente) maar de integratie en toepassing in groepscontext vragen een eigen benadering waarin weldoordachte methodieken hun plaats vinden.

- **Sociale economie**

In 1998 werd het pilootproject sociale economie voorlopig afgerond. Tijdens een open forum op 23 januari werd het alcohol- en drugbeleid voorgelegd aan het werkveld.

B. VOORBEREIDING NIEUWE CONCEPTEN

- **Middelengebruik in KMO's**

Een nieuw concept hiervoor werd voorbereid via het Eurocare-project (cf. supra bij 2.D Participatie in internationale samenwerkingsverbanden).

VOLGENDE CONCEPTVOORBEREIDINGEN GEBEURDEN IN HET KADER VAN ACTIEPUNT 4.5 UIT DE DRUGNOTA: 'DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING VAN INTERMEDIAREN'.

- **Kansarmoede**

Op basis van de bevraging over de drugproblematiek die in 1997 werd uitgevoerd bij buurt- en opbouwwerkers werd, in samenwerking met VIBOSO, een vormingsaanbod uitgewerkt over het motivationeel model van gedragsverandering.

In de periode september 1997-april 1998 werd een verkennend onderzoek uitgevoerd in samenwerking met een projectgroep van de afdeling sociale pedagogiek van de K.U. Leuven. In een eerste fase werd verkend welke groepen 'maatschappelijk achtergestelde jongeren' er zijn. De taak van de projectgroep bestond erin om door literatuurstudie en gesprekken met praktijkorganisaties een grondige probleemanalyse uit te voeren. Deze probleemanalyse -via een indeling van 'maatschappelijk achtergestelde jongeren in tien categorieën- werd voorgesteld op een forum waaraan vertegenwoordigers van de sector deelnamen. Ook werden suggesties voor drugpreventie-initiatieven besproken. De literatuurstudie, het veldonderzoek en de feedback van het forum resulteerden in het projectrapport 'Trying to reach them in a High Society: achtergestelde jongeren als doelgroepen van drugpreventie'.

- **Huisartsen**

Momenteel gaat de interesse van huisartsen sterk uit naar de alcoholproblematiek. VAD heeft deze interesse aangegrepen door haar medewerking te verlenen aan het project 'Naar shared care van alcoholproblemen door huisartsen en specialisten'. Door op die manier aan te sluiten bij wat er leeft in het werkveld willen we de weg vrijmaken om huisartsen ook te sensibiliseren voor de illegale drugproblematiek.

Met betrekking tot de aanpak van illegale drugproblematiek in de huisartsenpraktijk, werd in juni een werkgroep samengesteld, bestaande uit CGG-medewerkers en huisartsen, om een vormingsaanbod voor huisartsen voor te bereiden. Er werden zes thema's geselecteerd en evenveel werkgroepjes samengesteld voor de concrete uitwerking ervan.

- **Gevangenis**

Samen met CAD Hasselt en het gevangeniswezen werd een vormingsconcept ontwikkeld voor penitentiaire beambten dat uitmondde in de vormingsmap 'Omgaan met druggebruikers in detentie'. VAD werkte eveneens mee aan de voorbereiding van de studienamiddag 'Drugs en detentie' die CAD organiseerde op 9 juni.

C. VERNIEUWING BESTAANDE CONCEPTEN

TRAININGSMATERIAAL

Het trainingsmateriaal voor de invoering van een alcohol- en drugbeleid in bedrijven werd in 1998 gefinaliseerd en gekoppeld aan een train-de-trainerconcept dat in 1999 verder uitgewerkt zal worden.

© IMPLEMENTATIE

Doelstelling:

- Begeleiding van de verspreiding en de toepassing van concepten voor drugpreventie

Implementatie van concepten gebeurt grotendeels via:

SAMENWERKING

CONCEPTONTWIKKELING

DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Het team organiseert de implementatie van nieuwe concepten en volgt de implementatieprocessen blijvend op.

Daarnaast zijn ook informele en formele contacten met de doelgroep of de sector en het zoeken van de juiste kanalen belangrijke aspecten van een implementatieproces. Men dient zich immers continu te informeren over de sector zelf om geloofwaardig te blijven en om de nodige contacten uit te bouwen.

De belangrijkste partners van VAD in een implementatieproces zijn dan ook enerzijds koepels en samenwerkingsverbanden binnen de sector en anderzijds de preventiewerkers verbonden aan de CGG en de provinciale coördinatoren.

© DESKUNDIGHEIDSBEVORDERING

Doelstellingen:

- Deskundigheidsbevordering van verschillende doelgroepen, sectoren, ... via een eigen aanbod
- Ingaan op vormingsvragen

De nood aan deskundigheidsbevordering is nog steeds zeer groot, zowel bij hulpverleners als bij preventiewerkers en dit zowel in de in alcohol en drugs gespecialiseerde sectoren als in de sectoren die niet in deze problematiek gespecialiseerd zijn.

Deze nood vertaalde zich ook in 1998 binnen de VAD-werking in een groeiend aantal vormingsinitiatieven. Een aanbod dat ook nog extra groeikansen kreeg dankzij de extra mogelijkheden die de Drugnota creëerde. Vooral de punten 'Vorming van beginnende preventiewerkers en hulpverleners' en 'Deskundigheidsbevordering van intermediairen' zijn hier van belang.

VAD neemt op vlak van vorming een initiërende en coördinerende rol op. De sterkte van VAD zit in de aanwezigheid van deskundigen op het terrein. Enerzijds formuleert VAD zelf een aanbod, anderzijds worden ook provinciale en/of regionale vormingen ondersteund. Het globale vormingsaanbod is ruim, gediversifieerd en afgestemd op de noden van de doelgroep of de sector.

A. VORMINGSAANBOD

Het vormingsaanbod van VAD kadert in diverse projecten en in de algemene VAD-werking:

VORMING BEGINNENDE PREVENTIEWERKERS

Samenwerkingsproject tussen VLASTROV, VVBV en VAD (Drugnota Actiepunt 4.4)

Volgende vormingsinitiatieven situeren zich in dit project:

- **Hulpverleners in de verslavingszorg**

Het vormingsaanbod van VAD voor hulpverleners in de verslavingszorg omvat een basisvorming, vervolgmodes, avondseminaries en -nieuw uitgewerkt in 1998- een masterclass.

De *basisvorming voor beginnende hulpverleners in de verslavingszorg* werd in 1998 éénmaal georganiseerd. In deze basisvorming krijgen nieuwe medewerkers en medewerkers met een nieuwe functie binnen de verslavingszorg de kans om de nodige basiskennis op te doen van deskundigen uit de sector. Uiteenlopende thema's kwamen aan bod: productinformatie, inleiding in de problematiek, omgaan met verslavingsgedrag, motivatie, intake en diagnostiek, nazorg en netwerk.

In de *vervolgmodules* worden specifieke thema's uit de verslavingszorg uitgediept en ingeoeffend. Aangezien er ook met eigen ervaringen van de deelnemers gewerkt wordt, is een minimum aan ervaring noodzakelijk. Het is echter niet nodig om vooraf de basisvorming gevolgd te hebben. Per jaar worden vijf à zes vervolgmdules over verschillende thema's georganiseerd. In 1998 gingen volgende vervolgmdules door:

- Motiverende gespreksvoering (deze vorming ging tweemaal door)
- Contextgericht werken met verslavingsproblematiek
- Dubbele diagnoseproblematiek in de verslavingszorg
- Kijken naar middelenmisbruik vanuit verschillende psychotherapeutische visies

Voor zowel hulpverleners in de verslavingszorg als andere geïnteresseerden worden ook *avondseminaries* voorzien waarin meer gespecialiseerde en/of actuele thema's aan bod komen. In 1998 vonden volgende avondseminaries plaats:

- Omgaan met agressie bij middelenmisbruikers
- Zin en onzin van psychodiagnostiek in de verslavingszorg
- Werken met oudergroepen van druggebruikende jongeren

Omdat voor hulpverleners met reeds jaren ervaring in de verslavingszorg nog geen specifiek vormingsaanbod bestond, wenste VAD in 1998 op dit tekort in te gaan. Er werd geopteerd voor de formule van een *masterclass* waarin de uitwisseling van gespecialiseerde kennis en eigen ervaringen centraal staat. Als thema van de eerste masterclass werd gekozen voor de dubbele diagnoseproblematiek, meer bepaald de concrete dagdagelijkse praktijk aangaande het werken met deze doelgroep. Flexibiliteit bij hulpverlener en afdelingsstructuur blijkt hierbij een zeer belangrijk aandachtspunt.

Voor het eerst werd voor hulpverleners in de verslavingszorg een *vormingsaanbod op maat* uitgewerkt. Dit gebeurde voor het team van het PC Zoete Nood Gods te Lede.

• Preventiewerkers alcohol en drugs

Het vormingsaanbod van VAD voor preventiewerkers bestaat uit een basisvorming, vervolgmdules en een stageparcours. Dit is een open aanbod en richt zich naar alle preventiewerkers.

In eerste instantie is het de bedoeling de kwaliteit van het preventiewerk op het terrein te verbeteren. Dit streven komt onder andere tot uiting in de basisvorming preventie. Hierbij wordt zowel met theoretische kaders als met praktische oefeningen gewerkt. De deelnemers doorlopen een proces waarbij onder andere probleemanalyse, visie op preventie, het stellen van doelen, veranderingsstrategieën, planmatig werken, netwerk-ontwikkeling, onderhandelen en evaluatie aan bod komen.

De tweede doelstelling van het vormingsaanbod is de prioriteiten van het Vlaams preventiebeleid vertalen naar het ruime werkveld van preventiewerkers. Op die manier wordt een gecoördineerd Vlaams preventiebeleid gestimuleerd. Dit vertaalt zich vooral in de thema's die in de vervolgmdules geprogrammeerd zijn.

In derde instantie is het de bedoeling preventiewerkers op de hoogte te houden van de actuele trends binnen preventie, de bekendmaking van nieuwe preventie-initiatieven te garanderen en de mogelijkheid te creëren voor uitwisseling van ervaringen. Thema's in de vervolgmdules spelen hierop in.

Aan beginnende preventiewerkers en beginnende hulpverleners werd de mogelijkheid tot het volgen van een stage aangeboden. De bedoeling van dit stageaanbod was om aan geïnteresseerde preventiewerkers en hulpverleners een stageparcours op maat aan te bieden. Op die manier krijgen zij een concreet zicht op het werkteerrein van drugpreventie en -hulpverlening.

Er bleek echter weinig of geen interesse vanuit het werkveld voor dit aanbod.

De *basisvorming preventie* ging in 1998 niet door wegens te weinig inschrijvingen.

In 1998 gingen volgende *vervolgmodules* voor preventiewerkers door:

- Drugpreventie en spelmateriaal (deze vorming ging tweemaal door)
- Preventie in het basisonderwijs: zin en onzin?
- Evaluatie drugbeleid op school: leerlingenbevraging en vraagbaak

Als alternatief voor het 'stageparcours' werd een kennismakingsdag georganiseerd bij het MSOC Gent, CAT Preventiehuis en Therapeutische Gemeenschap De Kiem.

Ook voor de medewerkers en vrijwilligers van de Druglijn werd een kennismakingsavond georganiseerd met hulpverleningsdiensten, namelijk de Ambulante Drugzorg De Spiegel, Brussel en het Residentiële crisisopvangcentrum Transit, Brussel.

Tevens is er een regionaal aanbod.

De bedoeling van dit vormingsaanbod is actief in te spelen op en ondersteuning te geven aan de lokale vormingsvragen op preventief vlak.

Regionale actoren kunnen daarom een beroep doen op een 'op maat' samengestelde vorming. De voorbereiding gebeurt door een VAD-medewerker in samenwerking met de regionale CGG-preventiewerker en de provinciale drugpreventieverantwoordelijke.

Er werden twee regionale vormingen georganiseerd, één voor de provincie West-Vlaanderen en één voor Vlaams-Brabant over preventie in het basisonderwijs.

Daarnaast zijn er de interne vormingen voor provinciaal verantwoordelijken en preventiewerkers CGG. Dit aanbod is op maat van de behoeften en noden van de doelgroep. Elk jaar is er een nodenbevraging bij deze doelgroep. Daaruit wordt, in samenwerking met hen, een aantal thema's gekozen en voorbereid.

In 1998 werden drie *interne vormingen* georganiseerd voor de preventiewerkers verbonden aan de CGG en de provinciale drugpreventiecoördinatoren:

- Emancipatie/empowerment toegepast op het drugbeleid op school
- Preventie: werken met de peergroep in een schoolcontext
- Werken met ouders en jongeren rond drugs

In het kader van dit project wordt aanvullend door VLASTROV een vormingsaanbod uitgewerkt voor straathoekwerkers, terwijl VVBV een driejarige opleiding voorziet voor drughulpverleners. Via een gezamenlijke stuurgroep wordt het aanbod van de drie organisaties op elkaar afgestemd en in een gemeenschappelijke publicatie aangekondigd.

DESKUNDIGE INTERMEDIAREN

Samenwerkingsproject tussen VAD, VMSI en FDGG (Drugnota Actiepunt 4.5)

In het kader van dit project werd een vormingsaanbod voor diverse doelgroepen uitgewerkt en geïmplementeerd. De CGG worden hierbij actief betrokken. Voor sommige doelgroepen situeerden de activiteiten zich in 1998 nog in het stadium van de conceptontwikkeling. Hiervoor verwijzen we dan ook naar het hoofdstuk conceptontwikkeling.

- **Bedrijfshulpverleners**

De *basisvorming arbeid en middelengebruik: de rol van de bedrijfshulpverlener in een alcohol- en drugbeleid* kende een groot succes en werd in 1998 tweemaal georganiseerd. Deze basisvorming wil 'interne' bedrijfshulpverleners (bedrijfsartsen, -verpleegkundigen, -maatschappelijk werkers en eventueel andere vertrouwensfiguren) een beeld geven van hun specifieke rol in een beleidsmatige aanpak van alcohol en andere drugs op het werk. Uit de evaluaties bleek dat er nood was aan extra vorming over motiverend werken. Hierover werd dan ook een vervolgmodule uitgewerkt die in 1998 éénmaal doorging.

- **Algemeen welzijnswerk**

In samenwerking met het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk werd in 1997 een vormingsaanbod voorbereid, bestaande uit een introductiemodule, een beleidsmodule en een vaardigheidsmodule. In 1998 werden pilootsessies van de introductiemodule en de vaardigheidsmodule georganiseerd. Na evaluatie werd de trainersmap, die de drie modules omvat, gefinaliseerd en voorgesteld aan kandidaat-trainers uit de CGG voor de sector van het algemeen welzijnswerk. De drie modules worden sedert 1998 op vraag van Centra voor Algemeen Welzijnswerk georganiseerd. De vaardigheidsmodule werd eveneens tweemaal in open aanbod georganiseerd en er werd op vraag van de deelnemers ook een follow-up dag aan gekoppeld.

- **OCMW**

OCMW's komen veelvuldig in contact met cliënten met een alcohol- of ander drugprobleem. Zij zijn dan ook een prioritaire doelgroep in het project 'deskundigheidsbevordering van intermediairen'. In samenwerking met het vormingscentrum van de VVSG werd een vormingsaanbod uitgewerkt dat OCMW's kunnen aanvragen voor hun centrum. Heel wat OCMW's gingen in de loop van 1998 in op dit aanbod. In West-Vlaanderen werd het aanbod ook enkele malen voor een aantal kleinere OCMW's samen georganiseerd.

- **Ouders**

Lindestraat 14 is een vormingspakket voor ouders over mogelijk druggebruik bij jongeren. Het bestaat uit een video met een handleiding aan de hand waarvan een ouderavond kan gegeven worden. Het pakket werd begin 1998 gefinaliseerd. In de loop van 1998 volgden een honderdtal geïnteresseerden (onder andere CGG, KAV, BGJG, lokale preventiewerkers, onderwijs, ...) een trainersdag om met het pakket te leren werken.

- **Trainers motiverende gespreksvoering**

Na een bevraging bij alle trainers motiverende gespreksvoering (66) werd een navormingsdag georganiseerd over de toepassing van motiverende gespreksvoering in groepen. Naast aandacht voor het eigene van een groepsaanpak, werden met betrekking tot de toepassing van het gekende model van verandering in groep, twee praktijkvoorbeelden gepresenteerd, respectievelijk een aanbod voor jongerengroepen (Werken met jonge gebruikers in groepscontext) en een aanbod voor volwassenen (Minimale interventies bij alcoholconsumptie).

DRUGLIJN

• Vrijwilligersopleiding Druglijn

In 1998 organiseerde de Druglijn een nieuwe opleiding voor kandidaat-vrijwilligers. Het programma brengt thema's aan bod die belangrijk zijn voor toekomstige telefoon-beantwoorders: visie over drugs, productinformatie over alcohol, illegale drugs en medicatie, communicatie- en gesprekstechnieken, doorverwijzen, hulpverlening, juridische aspecten, omgaan met speciale telefoons en crisissituaties, registratie, afspraken, huisreglement. Tijdens en na de theoretische opleiding vinden luister- en beantwoordstages plaats. Aan de opleiding namen tien kandidaat-vrijwilligers deel.

• Thema-avonden Druglijn

In het kader van de permanente vorming van vrijwilligers en stafleden, organiseert de Druglijn interne thema-avonden. Daarbij wordt telkens ingegaan op één onderwerp. Bij de keuze van de onderwerpen houdt de staf rekening met de voorkeur van de vrijwillige medewerkers.

In 1998 vonden zes avonden plaats in eigen huis, één dag bezochten we de Nationale Plantentuin en één avond werd een rondleiding georganiseerd in Brusselse centra.

03/03 Alcohol	Dr. S. Ansoms
13/05 De werking van bewustzijnsbeïnvloedende planten	M. Godefridi
04/06 Alternatieve gerechtelijke maatregelen	A. Berden
22/08 Nationale Plantentuin Meise: over ecodrugs	Gids Plantentuin
22/09 Trends in de huidige jeugdcultuur	J. Bertels
09/11 Polydruggebruik	{ Dr. F. Delmeire
	{ Dr. M. De Vos
07/12 Bezoek aan AD De Spiegel en Transit	Personeel centra

VAD-WERKING

• Arbeid

De consultfunctie van de sector *arbeid* breidde zich in 1998 verder uit. Wat deskundigheidsbevordering betreft kan de werking in deze sector opgedeeld worden in twee stappen. In eerste instantie werkt een *beleidsgroep* een alcohol- en drugbeleid uit. Hierin zijn alle verantwoordelijken voor de veiligheid en de gezondheid van de werknemers vertegenwoordigd. In deze aanvangsfase behoort training en vorming van de werkgroep tot de mogelijkheden.

In een tweede fase worden de *leidinggevendenden* getraind die vervolgens als intermediairen naar het voltallige personeel kunnen fungeren. Naast het bevragen van de eigen waarden en normen, het doorgeven van kennis over de producten en het schetsen van de eigen rol, wordt het uitgewerkte beleid toegelicht.

Voor al deze trainingen wordt beroep gedaan op de preventiewerkers verbonden aan de CGG.

- **Jeugdwerk**

De opleiding *coachen voor het jeugdwerk* werd in 1998 éénmaal georganiseerd.

De opleiding richt zich tot mensen die lokale jeugdverenigingen willen ondersteunen bij de uitwerking van een drugbeleid en bij het omgaan met crisissituaties door druggebruik. Tijdens de opleiding werd stilgestaan bij visieontwikkeling, probleemanalyse, doelbepaling en vaardigheden om met groepen jongeren te werken. In totaal namen 16 mensen deel aan de opleiding. De opleiding werd gespreid over twee weekends; het eerste weekend werd een proces doorlopen van visieontwikkeling over drugs en drugpreventie, probleemanalyse en doelbepaling, het tweede weekend werd stilgestaan bij vaardigheden om met groepen jongeren te werken.

Er werden twee follow-ups georganiseerd voor de opgeleide coaches, één voor de coaches van de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen en één voor de provincies Brabant en Limburg.

- **Onderwijs**

In samenwerking met het Centrum voor Andragogiek (IDEA/UFSIA) werd in 1998 tweemaal een vorming georganiseerd voor schooldirecties. Een eerste duurde één dag en handelde over het concept 'een drugbeleid op school'. Er werd ook nieuw materiaal voorgesteld (Lindestraat 14, Drugs ingeblikt, de leerlingenbevraging en Drugbeleid op school onder de loep). De tweede vorming betrof een driedaagse residentiële vorming over motivationele gespreksvoering en grenzen stellen.

- **Bijzondere Jeugdzorg**

De door VAD opgeleide trainers evenals de preventiewerkers geven beleids- en vaardigheidstrainingen op lokaal niveau.

B. SAMENWERKING MET OPLEIDINGSINSTITUTEN

OPLEIDING BEWEGINGS- EN OPVOEDINGSCONSULENT

VAD werd tweemaal geraadpleegd door de Katholieke Hogeschool Mechelen over een nieuwe studierichting ter vervanging van hun opleiding Kinesithérapie. De oorspronkelijke idee van een opleiding Bewegings- en opvoedingsconsulent evolueerde tot het creëren van een opleiding Gezondheidsbeheer.

OPLEIDING LOGO's

VAD leverde een bijdrage aan de voorbereiding van de opleiding voor de LOGO's, die georganiseerd wordt door de UIA en in het voorjaar van 1999 van start gaat. De bijdrage handelt over het netwerk rond de alcohol- en drugproblematiek in Vlaanderen.

© STUDIE EN ONDERZOEK

Doelstellingen:

- De VAD-werking wetenschappelijk onderbouwen
- Middelengerelateerd onderzoek stimuleren
- Advies verlenen inzake middelengerelateerd onderzoek
- Overzicht bieden van statistisch-epidemiologische gegevens
- Verbetering van de kwaliteit van de statistisch-epidemiologische gegevens

Studie en onderzoek vormt de onderbouw van de verschillende inhoudelijke werkpunten van de VAD-werking. Enerzijds ondersteunen we de gegevens over de drugthematiek preventie en hulpverlening. Anderzijds moeten effectiviteitsstudies de preventie- en hulpverlenings-initiatieven opvolgen en bijsturen.

A- STUDIE- EN ONDERZOEKSBELEIDSPLAN VAN VAD

WERKGROEP STUDIE EN ONDERZOEK: AFRONDEN VAN STUDIE- EN ONDERZOEKSBELEIDSPLAN

Tot op heden vormde studie en onderzoek een beperkt ontwikkelde pijler van de VAD-werking. Om dit op een structurele wijze op te vijzelen werkte de werkgroep studie en onderzoek een voorstel van onderzoeksbeleidsplan uit. Eind 1998 werd dit afgerond.

FORMULEREN VAN EN ZOEKEN NAAR FINANCIERINGSBRONNEN

Binnen het kader van het onderzoeksbeleidsplan formuleerden we vier onderzoeksvoorstellen die werden doorgestuurd naar Europese subsidieerders. We wachtten vol spanning op hun reactie. De vier voorstellen zijn de volgende:

- 'A formative evaluation of the practice of therapeutical advice in Flanders'
- 'Day prevalence research among alcoholic and illicit drug abusers in treatment'
- 'Evaluation of a drug policy programme in secondary schools in Flanders'
- 'Socio-epidemiological research on the use of new synthetic drugs in the European Union: a cross-cultural study'

WERKGROEP EVALUATIE

De werkgroep evaluatie inventariseerde evaluatiemodellen en instrumenten voor praktijkwerkers en ging concreet op zoek om specifiek één activiteit uit de Ginger-registratie, namelijk overleg, te evalueren. Als eerste stap formuleerde de werkgroep alle mogelijke doelstellingen voor overleg. In een tweede fase werd gezocht naar indicatoren en instrumenten om deze doelstellingen te meten.

SAMENWERKING MET UNIVERSITEITEN EN WETENSCHAPPELIJKE VERENIGINGEN UITBOUWEN

- Thesisonderwerpen, literatuurstudie, onderzoeksonderwerpen voorstellen.
We stuurden een vijftal voorstellen van thesisonderwerpen door naar de Afdeling Ontwikkelingspsychologie van de VUB. Aan de studenten nu om hun keuze te maken.
- Participatie VUB-onderzoek: in 1998 werd het tweede onderzoek naar middelengebruik bij scholieren en studenten uit het Nederlandstalig onderwijs in het Brussels hoofdstedelijk gewest verdergezet. VAD participeerde aan de stuurgroep van dit onderzoek.
- Participatie aan het project 'Naar shared care van alcoholproblemen door huisartsen en specialisten': in het kader van dit onderzoek volgde Nadine Roose de opleiding Focusgroeponderzoek, organiseerde zij op VAD een focusgroep voor CGG-medewerkers en werkte zij mee aan de analyse van de gegevens.
Dit project is een onderdeel van het WGO-project 'Ontwikkeling van een aanbod aan LOGO's door facilitering bij huisartsen om problematisch alcoholgebruik te verminderen' (in samenwerking met het VHI, de WVVH en Lipha).

B. UNIFORME REGISTRATIE IN DE DRUGHULPVERLENING (*Drugnota*)

DOELSTELLINGEN

Een uniforme registratie in de drughulpverlening moet een zicht geven op de kenmerken van personen die een beroep doen op de hulpverlening en hierdoor een informatiebasis vormen voor het gezondheidsbeleid bij problematisch middelenmisbruik. Tevens moet deze registratie Vlaanderen toelaten zich in een Belgische context en op Europees niveau (EMCDDA) te situeren.

ONTWIKKELING VAN EEN GEMEENSCHAPPELIJKE VARIABELENSET

De ontwikkeling en integratie van de VRM-variabelen in de verschillende registratiesystemen is een continu proces. De analyse en vergelijking van de bestaande registratiesystemen op het vlak van software en inhoud van de variabelenset werd dit jaar dan ook verder gezet voor respectievelijk:

- Medar: registratiesysteem Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg
- VLIS-DC: registratiesysteem VVBV (koepel van therapeutische gemeenschappen, crisiscentra, dagcentra)
- MPG: registratiesysteem psychiatrische ziekenhuizen en PAAZ-diensten
- VLASTROV: registratie straathoekwerk
- MSOC-registratie

Ook de contacten met het internationale niveau (EMCDDA) werden warm gehouden om informatie over internationale ontwikkelingen uit de eerste hand te kunnen ontvangen.

OVERLEG

Overleg met de koepels en diensten van vijf werksoorten die met de VRM-variabelen zullen werken.

- **VVBV**

Er werd besloten tot de vernieuwing van het bestaande registratieprogramma in deze werksoort (VLIS-DC) met inlassing van de VRM-variabelenset. De software werd ontwikkeld en het programma Darts uitgetest. De gegevens voor 1998 werden ingebracht met dit nieuwe programma.

- **VVGG**

Er vond net als in '97 heel wat overleg plaats met de diverse betrokkenen, waaronder het Samenwerkingsplatform Geestelijke Gezondheidszorg VMSI-FDGG, de Commissie registratie, de koepels CGG en VAD. Er werd geopteerd voor de inlassing van de VRM-variabelenset in het bestaande registratieprogramma (Medar). De registratiegegevens van 1998 werden op basis van vrijwilligheid door de verschillende diensten in het nieuwe middelenspecifieke registratieluik ingebracht.

- **PZ en PAAZ**

Aangezien op korte termijn een integratie van VRM-variabelen in MPG niet te realiseren was, werd een bevraging georganiseerd bij een steekproef van psychiatrische ziekenhuizen over hun bereidheid tot participatie aan de registratie met een zelfstandig VRM-programma.

Op basis van de positieve respons werd beslist tot de ontwikkeling van een zelfstandig draaiend programma, dat gegevens van MPG automatisch overneemt. Dit programma werd in de eerste helft van 1998 getest door zeven psychiatrische ziekenhuizen. Hierna werden alle psychiatrische ziekenhuizen en PAAZ aangeschreven en verklaarden veertig ziekenhuizen zich bereid met het nieuwe programma te registreren. Deze groep van instellingen zal hiermee starten op 1 januari 1999. In de tweede helft van '98 zijn vijftien psychiatrische ziekenhuizen en PAAZ aan het registreren met het VRM-programma. Deze werkwijze met een apart computerprogramma sluit de integratie van VRM in MPG op lange termijn niet uit.

- **VLASTROV**

Er werd, vanuit VLASTROV, besloten een nieuw programma te ontwikkelen en hierbij de VAD-variabelenset te integreren. In 1998 registreerden 35 straathoekwerkers met het nieuwe registratieprogramma.

- **MSOC**

Met de MSOC werd bekomen dat gebruik zou gemaakt worden van het programma van de VVBV. Dit houdt in dat naar timing geldt wat werd overeengekomen met de TG en CIC.

RAPPORTERING

Rekening houdend met de vertraagde opstart van de registratie werden bij de verschillende werksoorten de bestaande gegevens van 1996 opgevraagd om in een eerste syntheserapport te verwerken. Deze gegevens werden eind 1997 ter beschikking gesteld en verwerkt in een rapport dat medio 1998 verscheen. Voor 1997 zijn de gegevens van de VVGG en VVBV beschikbaar. Op het ogenblik dat ook de resultaten voor de PZ beschikbaar zijn wordt hiervan een rapport gepubliceerd.

PARTICIPATIE INFORMATIE SYSTEEM GEZONDHEID (ISG)

In 1998 werd vanuit de Administratie een werkgroep opgericht met als doel te komen tot een afstemming van de verschillende registratiesystemen in de gezondheidssector in Vlaanderen. De bedoeling is te komen tot een eenvormige registratie in de (drug)hulpverlening.

c. MONITORING VAN PREVENTIEACTIVITEITEN (*Drugnota*)

DOELSTELLINGEN

Door het opzetten van een monitoringsysteem voor preventieactiviteiten moeten de verschillende deelnemende partners zicht krijgen op de gevoerde preventieve activiteiten in verschillende sectoren (lokaal, provinciaal in het kader van de preventieplatforms en op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap), zodat noden en hiaten gedetecteerd kunnen worden. De monitoring moet de verschillende kanalen en actoren van preventie doorzichtig maken en gegevensuitwisseling (over gebruikte methodieken, projecten, ...) bevorderen.

ONTWIKKELING VAN HET PROGRAMMA: PROGRAMMEER- EN TESTFASE

In 1998 werd een definitieve versie onder Windows 3.11 geïmplementeerd op basis van de resultaten van de verschillende testfases. Eind 1998 werd een nieuwe versie voor Windows '95 ontwikkeld die in 1999 zal worden geïmplementeerd.

RAPPORTERING

De gegevens uit de eerste en tweede pilootfase werden verwerkt in een jaarrapport. Daarenboven werd op basis van de gegevens van alle partners (CGG-preventiewerkers, VAD-medewerkers en andere partners) in 1998 een rapport gemaakt van de preventieactiviteiten van april-juni 1998.

VOORBEREIDING UITBREIDING TESTGROEP

Via de provinciale coördinatoren werden per provincie partners gezocht uit diverse preventiediensten en organisaties die de registratie in het algemeen en de categorieën in het bijzonder vanuit hun eigen invalshoek wilden bekijken en aanvullen. Deze groep wordt halfjaarlijks uitgebreid.

D. EUROPESE EN INTERNATIONALE VRAGEN: UITWERKING STRATEGIE

In een interne werkgroep werden strategieën uitgewerkt om te komen tot een meer efficiënte beantwoording van internationale vragen. Er werd gewerkt rond de gegevensverzameling voor het Nationaal rapport van het EMCDDA en rond de jaarlijkse bevraging van de Verenigde Naties.

De thema's en prioriteiten van het EMCDDA werden eveneens in deze werkgroep besproken. Ten slotte werd het voorstel van actieplan van de Verenigde Naties besproken om de UN-resoluties rond demand reduction in Europa te implementeren. VAD heeft op dit voorstel een aantal aanbevelingen geformuleerd.

E. REITOX-NETWERK

Binnen het kader van het *Europees Drugobservatorium* moet iedere lidstaat jaarlijks een 'Annual report' en een 'Information map' samenstellen. VAD leverde de Vlaamse bijdragen voor deze Belgische rapporten.

Het Annual report omvat een overzicht van de belangrijkste onderzoeken en trends in illegaal druggebruik.

De Information map biedt een inventaris van belangrijke preventieactoren en hun activiteiten, de belangrijkste documentatiecentra over illegale drugs alsook een overzicht van bronnen van epidemiologische gegevens.

Het Drugobservatorium bundelt deze gegevens tot een Europees overzicht.

© INFORMATIEVERSTREKKING

Doelstellingen:

- Bevorderen van communicatie tussen VAD, leden, preventiewerkers, sector en werkveld
- Informatieverstrekking
- Profilering VAD

A. DE DRUGLIJN

Sinds haar ontstaan is de Druglijn uitgegroeid tot een telefoondienst die een zeer ruime doelgroep aanspreekt: jongeren, ouders, mensen uit het school-, arbeids-, vrijetijds- of dienstverleningsmilieu, ... Iedereen kan er terecht voor productinformatie (informatiefunctie), vragen naar hulp bij probleemsituaties (doorverwijsfunctie) en vragen naar preventieve aanpak (informatie- en doorverwijsfunctie).

De Druglijn signaleert ook trends aan het werkveld en de overheid: welke behoeften zijn er bij bepaalde doelgroepen, welke veranderingen of ontwikkelingen zijn waar te nemen in Vlaanderen? Om die taak te vervullen, investeert de Druglijn in een anonieme, gedetailleerde registratie van de telefoongesprekken.

In 1998 noteerde de Druglijn in totaal 12.000 oproepen, een lichte toename vergeleken met het jaar daarvoor, met een kleine stijgende tendens van het aantal oproepen per maand. Iets minder dan de helft van de oproepen werd geregistreerd buiten de permanentie-uren of het waren neptelefoons, stiltes of verkeerd verbonden. Net als andere jaren bellen vooral jonge gebruikers en ouders naar de Druglijn. Opvallend is, dat jaar in, jaar uit procentueel steeds meer vrouwen bellen. Ook dit jaar werd die trend duidelijk voortgezet. De Druglijn ontvangt vooral vragen naar productinformatie. Mensen informeren naar de risico's en gevaren van illegale drugs. Hierbij gaat het voornamelijk om marihuana en hasj (samen 30%), speed en XTC (samen 27%). In 23% van de gesprekken komt alcohol aan bod. Een minderheid handelt over geneesmiddelen.

De Druglijn krijgt ook vragen om hulp. De meerderheid daarvan komen van ouders. In de helft van de gesprekken kwam een relationeel of emotioneel probleem aan bod. Aan de telefoon zoekt de Druglijn samen met de beller welke oplossingen er kunnen zijn én worden suggesties gegeven waar mensen terecht kunnen voor verdere opvolging van hun problemen. Verder beantwoordt de Druglijn vragen over de werking van bepaalde hulpverleningscentra en over preventiemogelijkheden. Mede daardoor verwees de Druglijn in 1998 in bijna 60% van de gesprekken door naar hulpverlening of preventie.

De Druglijn werkt al sinds haar ontstaan met een combinatie van vaste medewerkers en vrijwilligers. Via een nieuwe opleiding werkten het voorbije jaar een twintigtal vrijwilligers mee die elk per week een blok van drie uur permanentie invullen. De telefoonbeantwoorders kunnen terugvallen op een ruim informatiebestand dat voortdurend wordt geactualiseerd en aangevuld. Naast intervisie en begeleiding van het telefoonwerk, verdiepen ze zich via zeswekelijkse thematische vormingen in specifieke onderwerpen.

Op de verschillende inhoudelijke terreinen (preventie, psychosociale problematiek, farmacologie, justitie) onderhoudt de Druglijn contacten met onder andere VAD-leden, het Projekt Farmaka, het Antigifcentrum, personen binnen het justitieel apparaat. Het is uiterst belangrijk dat er op alle vlakken een goede informatie-uitwisseling plaatsvindt.

De Druglijn werd in 1998 volledig geïnformatiseerd. Registratiegegevens worden nu rechtstreeks in de computer ingegeven, evenals de uitvaltelefoons, en de registratie op het antwoordapparaat. Productinformatie en doorverwijsadressen kunnen nu onmiddellijk via de computer opgevraagd worden.

Er wordt tevens gewerkt aan een beleidsplan tot 2002, waarin de te volgen lijnen duidelijk uitgezet worden en de werking geoptimaliseerd. Sinds de verhuis wordt ook de uitwisseling VAD-Druglijn versterkt.

Wat de promotie van de Druglijn betreft, was 1998, evenals het jaar ervoor, een rustig jaar. Wegens een dreigend begrotingstekort dienden bijna alle bekendmakingsplannen in de kast te blijven liggen.

Een gedetailleerd jaarverslag kan men bekomen bij VAD.

B. DE VAD-BERICHTEN

De in 1996 gestarte inhoudelijke en vormelijke kwaliteitsverbetering werd ook in 1998 verder doorgetrokken.

Naast de keuze voor de vaste rubrieken Redactioneel, VAD-werking, Nieuws uit de provincie, Vrije tribune, Beleidsactualiteit, Parlementaire Vragen, Boekennieuws, Boekbespreking en Aankondigingen zijn er ook een aantal losse rubrieken: Voor u gesurft, Verslag studiedagen, Organisatie in de kijker. Deze moeten samen met de vaste rubrieken zorgen voor een interessante mix.

Een greep uit de inhoud:

Nr. 1 (maart/april):

- VAD-werking: Ginger en de Vlaamse Registratie Middelengebruik: mobilisatie voor Registratie
- VAD-werking: werken met groepen ouders van jonge druggebruikers
- Vrije Tribune: sport, doping en medische begeleiding
- Nieuws uit de provincie: tiendaagse van het middelengebruik

Nr. 2 (mei/juni):

- VAD-activiteiten: Lindestraat 14: U kijkt toch ook?
- In de kijker: Hasj en wiet: wat weet je wel, wat weet je niet
- Beleidsactualiteit: gemeenschappelijke richtlijn over het vervolgingsbeleid inzake bezit en detailhandel van illegale verdovende middelen
- Verslag studiedag: verboden uitgaansdrugs

Nr. 3-4 (juli/oktober): themanummer 'Alcohol'

- Alcoholisme en erfelijkheid
- Geslachtsspecifieke aspecten van alcoholproblemen
- Alcohol en werk: een stand van zaken
- Is alcoholisme te genezen met een medicijn?

Nr. 5 (november/december):

Een lokaal alcohol- en drugbeleid: schakel jezelf in!
Een lokaal alcohol- en drugbeleid: een globale kijk
Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak
Nieuws uit de provincie: de Limburgse Drugpreventieweek 1998
Vrije Tribune: strafrechtelijke opvang verslaafden
Drugactualiteit: Drugbeleid 2000: verslag van de plenaire zitting

C. VAD-FAX

De VAD-fax is een communicatiemiddel om de leden te informeren over dringende berichten of dringende vragen. In 1998 werd één VAD-fax verstuurd:

nr. 17 (juni 1998) VAD-bibliotheek verhuisd: aankondiging van de verhuis van de bibliotheek naar de Tollenaerstraat nr. 15 met voorstelling van de aangeboden ondersteuning.

D. ATTENDERINGSBULLETIN

Het attenderingsbulletin geeft elke maand een overzicht van de vaktijdschriften die onze documentatiedienst¹⁾ ontvangt. Hiermee kunnen stafleden en geabonneerde VAD-leden kopieën van artikels aanvragen. Zo wordt de toegankelijkheid van onze tijdschriften bevorderd. VAD is geabonneerd op een dertigtal internationale tijdschriften. Het attenderingsbulletin vermeldt ook systematisch de nieuwe boeken. Sinds 1998 kan een aantal tijdschriften elektronisch geraadpleegd worden via het Internet op de VAD-documentatiedienst.

E. BOEKENAANBOD EN BIBLIOTHEEK

De boeken- en tijdschriftencollectie van VAD werd op 1 juni verhuisd van de VIG-bibliotheek naar het gebouw in de Tollenaerstraat. Beide bibliotheken bleven nauw samenwerken: het interbibliothecair leenverkeer bleef gecentraliseerd bij het VIG en de catalogus bleef gemeenschappelijk. Er werd een deeltijdse bibliothecaris aangeworven, die de opdracht kreeg om de VAD-bibliotheek op te starten.

De collectie werd centraal opgesteld in de hal en in een belendende ruimte. Het bestaande plaatsingssysteem werd aangepast: minder relevante titels werden gestockeerd.

In de bibliotheekwerkgroep overlegden de bibliothecaris en vijf stafmedewerkers over het bibliotheekeconomisch beleid. Er werd een planning voor 1998 en 1999 opgesteld. Beslissingen over de aankoop van boeken werden in deze werkgroep genomen. In 1998 groeide de collectie met 224 exemplaren zodat ze nu 2423 boeken telt. Het secretariaat stond in voor de besteladministratie. Voordat de bibliothecaris de aanwinsten invoerde in de catalogus werden de werken tijdens teamvergaderingen verdeeld over de stafmedewerkers, die er trefwoorden aan toekenden.

Omdat de technische infrastructuur nog niet voldoende was uitgebouwd om meerdere bezoekers toe te laten opzoeken te verrichten, werd de actieve bekendmaking van de bibliotheek beperkt tot de verslavingssector.

De bibliotheek is elke dinsdag en woensdag open voor het publiek. Medewerkers en leden worden buiten deze uren geholpen door secretariaatsmedewerkers. Het aantal uitleningen in de VAD- en VIG-bibliotheken samen steeg tot 962. De bibliothecaris verzorgt de uitleenadministratie aan de hand van een programma dat aan de catalogus is gekoppeld.

Er kunnen zestig lopende tijdschriften worden geraadpleegd. Elke maand verschijnt een attenderingsbulletin met inhoudstafels. Er werden 58 tijdschriftartikels geleverd aan andere bibliotheken; VAD-medewerkers bestelden zelf 41 artikels.

Elektronische documenten (Internet-pagina's, CD-ROM) gingen in 1998 integraal deel uitmaken van het informatieaanbod.

Het grootste deel van de tijd werd besteed aan persoonlijke dienstverlening: assistentie bij opzoekingen, samenstellen van literatuurlijsten, bibliotheekinstructie, ... Bij het opsporen van literatuur wordt meestal gezocht via Internet in databanken van buitenlandse instituten en in catalogi van wetenschappelijke bibliotheken (Medline, NIAAA, Eric, Antilope). De via een inbelverbinding bereikbare databank van het Trimbosinstituut bleek ook dit jaar een onmisbaar werkinstrument te zijn.

F. NIEUWSBRIEF VERSLAVING

VAD verzorgt samen met het Nederlandse Trimbosinstituut de kopij voor de Nieuwsbrief Verslaving. Deze nieuwsbrief wordt tweemaandelijks verspreid bij de abonnees van het Handboek Verslaving. Op die manier wil de uitgever het contact met de lezer van het Handboek warm houden. De aanvullingen bij dit losbladig werk verschijnen inimmers met een lange tussenpauze.

De Nieuwsbrief bevat zes rubrieken die het middelenlandschap inhoudelijk verkavelen: Preventie, Hulpverlening, Actueel, Special, Recht en beleid en Gelezen en gesproken. Daarnaast vindt men in de Nieuwsbrief ook een kort overzicht van publicaties en een agenda. Volgende onderwerpen kwamen het afgelopen jaar aan bod:

Nr. 1 (februari):

Actueel: Werkgroep adviseert minister Borst over Smart shops

Hulpverlening: Methadon en kinderen

Preventie: Gebruik van cannabis op scholen voor voortgezet onderwijs

Recht en beleid: Nieuw Koninklijk Besluit reglementeert de verkoop van poppers

Special: Prevalentie van verslavingsproblematiek in Nederland

Nr. 2 (april):

Actueel: Monitoring alcohol- en druggebruik in drie steden van start

Hulpverlening: Harm reduction-programma Jellinek Detox-Alcohol: korte opnames voorkomen crises en herval

Preventie: Verpleegkundigen gekwalificeerd voor verslavingszorg

Recht en beleid: Haagse harddruggebruikers, de politie en verslavingszorg

Special: Mortaliteitscrisis in Rusland

Nr. 3 (juni):

Actueel: Verhoogd druggebruik in speciaal onderwijs en bij spijbelprojecten

Hulpverlening: Werken met groepen van jonge druggebruikers

Preventie: Belgische Druglijn steeds bekender

Recht en beleid: Gemeenschappelijke richtlijn over het vervolgingsbeleid inzake bezit en detailhandel van illegale verdovende middelen

Special: Empowerment

Nr. 4 (augustus):

Actueel: Alcoholverwachtingen en verslaving

Hulpverlening: Afkicken onder volledige anesthesie

Preventie: The times they are achanging, een congres over innovatie

Recht en beleid: Juridisch instrumentarium ten behoeve van lokaal drugbeleid compleet?

Special: Druggebruik en sterfte

Nr. 5 (oktober):

Actueel: Drugpreventie gericht op jongeren krijgt prioriteit
Hulpverlening: Vraag naar gokhulpverlening in Rotterdam stabiel: 'Game is niet Over'
Preventie: Richtlijnen voor de evaluatie van drugpreventie: een Europese handleiding
Recht en beleid: Alternatieve gerechtelijke maatregelen bij drugdelicten
Special: Druggebruik onder automobilisten

Nr. 6 (december):

Actueel: Festivalenquête CAD/MSOC Limburg tijdens Pukkelpop en Zwemdokrock 1998
Hulpverlening: Uniforme registratie binnen de Vlaamse drughulpverlening
Preventie: Studiedag 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!'
Recht en beleid: Evaluatie van de medisch-sociale opvangcentra voor druggebruikers
Special: De Europese Drugpreventieweek

G. ACTUALISERING DOCUMENTATIEBESTAND

De VAD-documentatiedienst is samen met de Druglijn en de bibliotheek ongetwijfeld dé manier waarop VAD haar publieksfunctie waarmaakt. De dienst beschikt over een ruim aanbod aan folders, brochures, affiches en campagnemateriaal.

In 1998 werden 978 bestellingen verwerkt. In totaal gingen 55.360 artikelen de deur uit. Los daarvan werden nog tienduizenden folders, stickers en affiches van de Druglijn verspreid. VAD wil langs deze weg de vrijwilligers bedanken die deze klus op zich namen. Bedankt Yolande, Stefaan, Magda en Frédéric!

Het voorbije jaar stond in het teken van het afwerken van nieuwe uitgaven waaraan in 1997 reeds de aanzet werd gegeven. Omwille van de grote hoeveelheid nieuw documentatiemateriaal dat in het voorbije anderhalve jaar aangemaakt werd, verscheen begin 1998 onze nieuwe catalogus. Deze vervangt de oude VAD-Documentatiegids. Inmiddels werden 4.600 exemplaren van deze catalogus verspreid.

Er verschenen eveneens twee beknopte versies van de catalogus, één met materiaal voor het jeugdwerk en één met materiaal voor het sociaal-cultureel werk. Deze beknopte catalogi werden gericht in de respectievelijke sectoren verspreid.

Een overzicht van het VAD-documentatiemateriaal is eveneens beschikbaar op onze website.

Een vaste interne *werkgroep documentatie* coördineert de aanmaak en de verspreiding van nieuw materiaal en rapporteert op geregelde tijdstippen op teamvergaderingen.

Hierbij een overzicht van de realisaties in 1998:

NIEUWE VAD-PUBLICATIES

- **Pakket Lindestraat 14**
Een vormingsavond voor ouders over druggebruik bij jongeren.

Lindestraat 14 omvat een video en bijhorende handleiding. Deze vormen de basis voor een vormingsavond voor ouders over druggebruik bij jongeren. De bedoeling van een dergelijke vormingsavond is het thema drugs en de bezorgdheid erover bespreekbaar te maken.

- **Pakket Drugs ingeblikt**
Een werkvorm met foto's en stellingen over drugs.

Deze werkvorm kan door leerkrachten, preventiewerkers, vormingswerkers en jeugdwerkers worden gebruikt als aanzet tot discussie over verschillende aspecten van de drugproblematiek. De werkvorm omvat vier reeksen van acht stellingen. Bij elke stelling hoort een foto. Elk van de vier reeksen van stellingen is opgebouwd rond een thema: Visie op drugpreventie; Jongeren en drugs; Drugs in de sociale context; Genieten en recht op roes.

- **Video Zwart op wit**
Een video met meningen van jongeren over drugs.

Tijdens de Megafestatie te Gent in 1997 werd een videobackbox geïnstalleerd waar jongeren hun mening kwijt konden over twaalf stellingen in verband met gezondheid. Uit alle opnames werd een video van twintig minuten gemonteerd, die gebruikt kan worden tijdens opleidingen, bij preventieactiviteiten in het jeugdwerk, enzovoort. Bij de video hoort eveneens een korte handleiding.

- **Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!**
Een reeks van publicaties over een lokaal alcohol- en drugbeleid gekaderd in een samenwerkingsproject tussen VAD, de preventiewerkers verbonden aan de CGG en de provinciale preventieplatforms en ondersteund door de verschillende sectoren.

De reeks bestaat uit volgende publicaties:

- ***Een lokaal alcohol- en drugbeleid: een globale kijk***
Deze brochure is bedoeld voor de uitbouw van een duidelijke visie in het beleid. Ze richt zich in eerste instantie tot voortrekkers en partners van een lokaal alcohol- en drugoverleg, maar ook tot elke geïnteresseerde praktijkwerker.
- ***Een lokaal alcohol- en drugoverleg: van schakels tot ketting***
Dit is een publicatie van het CAT Preventiehuis Gent in dezelfde reeks. Dit boek is opgevat als een draaiboek en bestaat uit twee grote delen; het eerste deel geeft in vijf hoofdstukken de verschillende fasen van het overleg weer, de 'Methodiekfiches' vormen het tweede deel van de publicatie. Het boek is bedoeld voor sleutelfiguren in het lokaal alcohol- en drugoverleg.
- ***Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak***
Deze reeks van brochures biedt je een zicht op de mogelijkheden om in en tussen sectoren rond alcohol en drugs te werken. Elke brochure verduidelijkt de rol die de sector kan spelen in een lokaal alcohol- en drugbeleid, geeft met andere woorden aan waarom het voor haar interessant is om hieraan deel te nemen. De sectoren waarvoor een brochure is uitgewerkt zijn: jeugdwerk, onderwijs, sociaal-cultureel werk, uitgaansleven, werk, welzijnssector, gezondheidssector en gemeente.

VOORBEREIDING NIEUWE UITGAVEN

- **Drugbeleid op school onder de loep**

Dit document kadert in het concept van 'een drugbeleid op school', zoals dit werd ontwikkeld in vorige VAD-publicaties. 'Drugbeleid op school onder de loep' is een evaluatie-instrument voor scholen die reeds een tijd werken aan een drugbeleid. Het instrument is een vraagbaak voor de werkgroep drugbeleid op school; aan de hand waarvan ze een duidelijk zicht krijgt op wat ze reeds heeft bereikt, welke lacunes het drugbeleid nog vertoont en waarmee ze keuzes kan maken wat betreft de verdere uitbouw en consolidatie van het drugbeleid.

- **Drugpreventie in het basisonderwijs**

Aan basisscholen worden regelmatig drugpreventiepakketten aangeboden. Het is vaak moeilijk voor de school zelf om in te schatten wat de (preventieve) waarde van dergelijke pakketten is. Deze publicatie biedt scholen, preventiewerkers en begeleidingsdiensten een welomlijnde visie aan over de zin of onzin van drugpreventie in het basisonderwijs en reikt hen tevens criteria aan aan de hand waarvan ze zelf de waarde van een preventiepakket kunnen inschatten.

- **Doorverwijsgids**

In 1992 realiseerde VAD een eerste uitgave van de doorverwijsgids. De doorverwijsgids geeft aan intermediairen informatie over de werking van de hulpverlenende organisaties die lid zijn van VAD. Deze gids wordt herwerkt en zal in 1999 in een vernieuwde editie beschikbaar zijn.

- **Juridische vragen onderwijs**

Preventiewerkers krijgen vaak vragen van scholen over de juridische aspecten van drugs op school. VAD heeft daarom, in nauwe samenwerking met het Provinciaal Platform Middelengebruik, werkgroep 'drugs en onderwijs' van de provincie Oost-Vlaanderen, een brochure samengesteld die een praktische leidraad moet bieden voor schooldirecties, vertrouwensleerkrachten en preventiewerkers, wanneer zij geconfronteerd worden met druggebruik op school.

- **Sectorbrochure politie en rijkswacht**

In de reeks '*Een lokaal alcohol- en drugbeleid: op elk vlak de juiste aanpak*' verschijnt ook een sectorbrochure over politie en rijkswacht. Deze brochure verduidelijkt de rol die politie/rijksmacht kan spelen in een lokaal alcohol- en drugbeleid. Ze toont ook aan hoe politie en rijkswacht rond het thema alcohol en drugs intersectoraal kunnen samenwerken.

H. TENTOONSTELLINGEN

DRINK WIJS-TENTOONSTELLING

VAD beschikt over een alcoholtentoonstelling die ontleend kan worden door lokale preventie-initiatieven. In 1998 was ze te bekijken bij:

- Preventiedienst - Genk: 28 januari tot 9 februari
- CAD - Hasselt: 16 tot 21 februari
- OCMW - Herzele: 9 tot 17 april
- St. Vincentiusziekenhuis - Antwerpen: 4 tot 6 september
- Jeugddienst - Kampenhout: 7 tot 17 september
- Middenschool Ter Bronnen - Kampenhout: 25 september
- Jeugddienst - Leopoldsburg: 28 september tot 5 oktober
- OCMW - Landen: 9 tot 19 oktober
- OCMW - Houthulst: 21 tot 26 oktober
- Preventiedienst - Beringen: 6 tot 16 november

DRUGLIJNSTAND

De promotiestand van de Druglijn is opgebouwd rond de slogan 'Op elke straathoek kan je aan informatie over drugs geraken'. De stand bestaat uit een straatbeeld met telefooncel en kan gratis worden ontleend. Bijhorend worden ook spandoeken uitgeleend. In 1998 werd daar gebruik van gemaakt door:

- Jeugddienst - Asse: 23 tot 31 januari
- KAHO Sint-Lieven - Gent: 30 april tot 8 mei (twee spandoeken)
- Bond Moyson - Kortrijk: 5 tot 26 mei
- Havenbrigade - Antwerpen: 30 tot 31 mei
- Habbekrats vzw - Gent: 5 tot 8 juni
- Rijkswacht - Gavere: 26 tot 29 juni
- Jeugddienst - Leopoldsburg: 28 september tot 5 oktober
- OCMW - Houthulst: 21 tot 26 oktober
- Sancta Maria Instituut - Kasterlee: 29 oktober tot 2 november
- Preventiedienst - Beringen: 6 tot 11 november
- OCMW - Ichtegem: 17 tot 23 november (enkel spandoek)

In het laatste trimester gingen interne werkgroepjes aan de slag voor de herwerking van zowel de Drink Wijs-tentoonstelling als de Druglijnstand. Deze herwerkte tentoonstellingen zullen in 1999 beschikbaar worden.

I. PUBLICATIES VAN DE VAD-STAF

De VAD-stafleden streven ernaar jaarlijks een aantal (wetenschappelijke) artikels te publiceren. Vorig jaar verschenen volgende artikels:

- Lambrechts, M.C., De introductie van een alcohol- en ander drugbeleid in de sociale economie. Drugbeleid 2000, Het Drugbeleid in België: actuele ontwikkelingen. De Ruyver e.a (red.), 1998.

- Lambrechts, M.C., De rol van het C.P.B. in het kader van de alcohol- en andere drugthematiek op het werk in Overlegorganen. Ced.Samsom, januari 1998.
- Lambrechts, M.C., Alcohol en werk. Kankerinfo; 1998. Nr. 43.
- Wydoodt, J.P., Booms, B., en Casselman, J., Epidemiologie en alcoholgebruik in Vlaanderen. Handboek Verslaving, september 1998.
- Geirnaert, M., Een nadere kennismaking met de VAD. Tijdschrift De Provincie, september 1998.

J. VAD IN DE PERS

GESCHREVEN PERS

- B.M.A. (medisch weekblad) nr. 569 - 12 januari - «Vlaanderen betaalt begeleiding drugsspueters zelf» - artikel over het GIG-project
- De Morgen - 24 februari - «Nieuwe drugsspueters lopen grote risico's» - interview met Marijs Geirnaert
- De Morgen - 27 februari - «Politiek pingpongen met spuiten voor junkies» - interviews met onder andere Marijs Geirnaert
- Het Nieuwsblad - 9 maart - «Ouders doen mee aan drugspreventie» - artikel over Lindestraat 14
- De Artsenkrant - maart - «Drugs zijn shit. Preventiebeleid op school.» - Artikel over Lindestraat 14
- De Huisarts - 25 maart - Lindestraat 14
- De Artsenkrant nr. 1103 - 28 april - «Drinken wegens problemen, problemen wegens drinken...» - interview met Dr. Ansoms, voorzitter van VAD
- KRUU (Tijdschrift van de Vlaamse federatie van Jeugdhuisen en jongerencentra) nr. 3 - juni-juli - Speciaal katern «Drugpreventie in het jeugdhuis» (op basis van het VAD-draaiboek 'Drugs in het jeugdhuis, hoe deal je er mee?')
- De Morgen - 10 juni - «Scholen gaan leerlingen ondervragen over drugsgebruik» - interview met Marijs Geirnaert naar aanleiding van bevraging van de leerlingen
- De Standaard - 11 juni - «Demeester wil omgang scholieren met drugs kennen» - aankondiging van de leerlingenbevraging die zal uitgevoerd worden door VAD
- De Morgen - 11 augustus - «Jonge carrièrevrouwen zijn stevige drinkers geworden» - interview met Dr. Ansoms, voorzitter van VAD
- Psyche (Tijdschrift van de VVGG) - Nr. 3 - september - bespreking van het VAD-Jaarboek alcohol, illegale drugs en medicatie 1996
- De Morgen - 3 oktober - «Nieuwe wettelijke drug leidt gemakkelijk tot overdosis» - interview met de Druglijn
- De Morgen - 20 oktober - «Bob is een man die rijdt» - interview met Dr. Ansoms, voorzitter van VAD en met Jean-Paul Wydoodt
- De Standaard - 29 oktober - «Bijna helft jongeren probeert drugs uit» - interview met Marijs Geirnaert en Frank Lenders
- Klasse - nr. 89 - «Het drugbeleid van uw school» - artikel over de leerlingenbevraging die zal uitgevoerd worden door VAD
- De Morgen - 12 november - «Vlaamse leerlingen bevraagd over druggebruik» - aankondiging van de leerlingenbevraging die zal uitgevoerd worden door VAD
- De Standaard - 12 november - «Praten over drugs is eerste stap bij preventie» - naar aanleiding van de Europese drugpreventieweek, in Vlaanderen gecoördineerd door VAD
- Het Belang van Limburg - 12 november - «Peers zijn de ideale preventie voor drugs» - naar aanleiding van de Europese drugpreventieweek, in Vlaanderen gecoördineerd door VAD

- De Morgen - 18 november - «Drugsverslaving erg leeftijdsgebonden» en «Alcohol ongetwijfeld de grootste verslavingsbron» - resultaten van de registratie middelengebruik die VAD in de hulpverlening uitvoert
- De Morgen - 21 november - «Ex-junks en agenten dragen ongewild verkeerde boodschap uit» - interviews met onder andere Marijs Geirnaert.
- De Standaard - 23 december - «Demeester maakt afspraken over preventie tegen ziekte» - naar aanleiding van de goedkeuring van het VAD-convenant door de Vlaamse regering
- Gazet van Antwerpen - 17 april - reportage over alcohol en werk

VAD-DRUGLIJN VERMELDING

- VMSI Informatie - nr. 29 - februari - «VAD stelt nieuwe catalogus voor» - Aankondiging van de nieuwe catalogus met documentatiemateriaal
- Weliswaar - nr. 16 - april-mei - «Lindestraat 14» - Aankondiging van het videopakket Lindestraat 14
- Rifraf (muziektijdschrift) - editie september - «Pre-millennium High» - artikel over hallucinogene paddestoelen, met vermelding van het Druglijnummer
- Klasse - nr. 89 - «Bier in de boekentas» - vermelding van VAD en van het Druglijnummer
- Flair nr. 43 - 13 oktober - vermelding van het Druglijnummer naar aanleiding van een lezersbrief
- De Standaard - 5-6 november - jongerenbijlage «Woelwater» - vermelding van het Druglijnummer
- Alle Vlaamse kranten - 10 november - advertentie voor de Europese drugpreventieweek 'Erover praten is de eerste stap' - vermelding van het Druglijnummer
- VMSI Informatie - nr. 34 - november - «Een lokaal alcohol- en drugbeleid, schakel jezelf in» - aankondiging van de nieuwe VAD-brochures
- VMSI Informatie - nr. 34 - november - 'VAD-FDGG-VMSI-project: «Deskundigheidsbevordering van intermediairen»: stand van zaken - overzicht van het vormingsaanbod

RADIO EN TELEVISIE

- VTM-nieuws - 5 februari - reactie op voorstel van het Vlaams Blok om urinetesten in de scholen af te nemen - interview met Marijs Geirnaert
- VRT - TV1 - 16 april - uitzending 'Jan Publiek' over alcoholverslaving - interview met Dr. Ansoms, voorzitter van VAD en vermelding van het telefoonnummer van VAD en de Druglijn
- VRT - Radio 1 - 21 april - uitzending 'Groot Gelijk' - interview met Marie-Claire Lambrechts over alcohol en andere drugs op het werk
- Med-TV (Koerdische satelliettelevisie) - juni - interview met Frank Lenders over heroïne
- VRT - Radio 1 - 10 juni - uitzending 'Voor de dag' - telefonisch interview met Marijs Geirnaert over de bevraging van de leerlingen
- Radio Centraal - 27 juni - telefonisch interview met Marijs Geirnaert over de bevraging van de leerlingen
- VTM - 21 september - uitzending 'Oproep 2020' - vermelding van het Druglijnummer
- Regionale tv - 10 oktober - interview met Marijs Geirnaert over het Vlaams drugbeleid
- VRT - Radio 1 - 3 november - uitzending 'Groot Gelijk' - interview met Dr. Ansoms, Mia De Bock en Frank Lenders over druggebruik bij jongeren
- Radio Vlaanderen internationaal - 10 november - interview met Ilse De Maeseneire over de Europese Drugpreventieweek 1998

Tijdens de Europese Drugpreventieweek schonken Radio Donna en Radio Antigoon voor de Druglijn telkens 10 T-shirts weg. Ook werden tijdens het Donna-programma 'Klant is Koning' één uur lang door de Druglijn gekozen liedjes gedraaid.

K. VAD-STUDIEDAGEN

VAD-STUDIEDAG

Op 19 november organiseerde VAD de studiedag 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!'. Een 250-tal personen nam deel aan deze studiedag.

Deze studiedag vormde de lancering van het project 'Een lokaal alcohol- en drugbeleid. Schakel jezelf in!' dat in 1998 werd voorbereid. De opzet van de studiedag was enerzijds een grote groep van mensen bereiken/sensibiliseren, en anderzijds het concept/de publicaties voorstellen en concreet maken a.d.h.v. praktijkvoorbeelden.

Studiedag CAD-VAD

Op 11 juni organiseerde VAD in samenwerking met het CAD Limburg een studiedag 'recente ontwikkelingen in de alcoholhulpverlening.' In het historisch kader van de landcommanderij van Alden Biesen (Bilzen) werden volgende thema's besproken: 1/ kortdurende behandelingen; 2/ genetische factoren; 3/ geslachtsspecifieke hulpverlening en 4/ het gebruik van medicatie. Ook een sociale en ethisch-filosofische reflectie kwam aan bod. Er waren een 100-tal aanwezigen.

L. BIJDRAGEN AAN EXTERNE STUDIEDAGEN EN VORMINGEN

- Training voor het NVKVV (Nationaal Verbond van Katholieke Vlaamse Verpleegkundigen en Vroedvrouwen) (2 februari)
Trainer: Marie-Claire Lambrechts
- Vorming voor rijkswacht Vlaams Brabant (12 februari)
Jean-Paul Wydoodt: Omvang van illegaal middelengebruik
- Het is niet langer verboden te verbieden. Debat rond alcohol en reclame - Ham - Mechelen (18 februari)
Marijs Geirnaert
- Postacademische opleiding K.U.L.. (19 maart)
Marijs Geirnaert: Preventie van drugproblemen: een integrale benadering
- Is drugproblematiek voer voor specialisten of een gedeelde zorg? - Regionale Welzijnscommissie Oostende (24 april)
Marijs Geirnaert: Foto van het werkveld: overzicht van drugpreventie en hulpverlening in Vlaanderen
- Lentesymposium VVPMS: Drugs: en wat nu? (29 april)
Hilde Kinable: Drugbeleid op school + voorstelling nieuw project van minister Demeester

- Volwassenen: ook een doelgroep voor preventie? - Brussels overlegplatform Middelengebruik-Brusselse Welzijnsraad (27 mei)
Inge Baeten: Overzicht van de bestaande preventie met volwassenen als doelgroep
- Optrissingsdag voor medewerkers CGG-registratie (11 juni)
Luk Van Baelen, Jean-Paul wydoodt: Voorstelling nieuwe drugvariabelen
- Drugbeleid 2000; werkgroep Drugs en werkmilieus (10 september)
Marie-Claire Lambrechts: Situering van het misbruik van drugs in het bedrijfsleven
- Drugpreventie in het basisonderwijs - Provincie West-Vlaanderen (9 oktober)
Mia De Bock: Introductie belangrijke basisprincipes
- SVV-Beurs (17 oktober)
Inge Baeten: voorstelling Lindestraat 14
- Persconferentie-algemene vergadering Omdat Tielt (17 november)
Ilse De Maeseneire en Els Vandenberghe: voorstelling Europese Drugpreventieweek, beleid/preventie in Vlaanderen en materiaal lokaal beleid
- Zin en onzin van drugpreventie in het lager onderwijs - Provincie Vlaams-Brabant (24 november)
Mia De Bock: Basisprincipes voor drugpreventie in het lager onderwijs
- Naar een mogelijke invulling van het begrip samenwerking tussen welzijnsdiensten en politionele instanties - Brussels overlegplatform Middelengebruik-Brusselse Welzijnsraad (15 december)
Inge Baeten: Visie van welzijns- en gezondheidsdiensten op middelengebruik, preventie en hulpverlening

M. CREËREN VAN EEN WEBSITE

In 1998 werd begonnen met de creatie van een eigen website (<http://www.vad.be>). Deze werd eind 1998 op het web geplaatst en geeft een overzicht van de taken en activiteiten van VAD. De voornaamste doelstelling is dan ook informatieverstrekking.

N. DOSSIERVORMING: DOSSIER JURIDISCHE VRAGEN

In samenwerking met de provincie Oost-Vlaanderen werd het dossier juridische handvatten voor het omgaan met drugproblemen in het onderwijs verder uitgewerkt tot een gezamenlijke publicatie.

© AFKORTINGENLIJST

BGJG	Bond van Grote en Jonge Gezinnen
BIRN	Belgian Information Reitox Network
BUSO	Buitengewoon Secundair Onderwijs
CAT	Centrum voor studie, behandeling en preventie van Alcoholisme en andere Toxicomanieën
CCAD	Comité de Concertation sur l'Alcool et les Autres Drogues
CGG	Centrum (Centra) voor Geestelijke Gezondheidszorg
CIC	CrisisInterventieCentrum
DG V	Directoraat Generaal V
EAAP	European Alcohol Action Plan
EDDRA	Exchange on Drug Demand Reduction Action
EDPW	Europese DrugPreventieWeek
EMCDDA	European Monitoring Centre for Drug and Drug Addiction
EU	Europese Unie
EWS	Early Warning System
FDGG	Federatie van Diensten voor Geestelijke Gezondheidszorg
FESAT	European Foundation of Drug Helplines
GVO	GezondheidsVoorlichting en -Opvoeding
GIG	Project: Gezondheidsbevordering bij Injecterende Gebruikers
IDEA/UFSIA	Instituut voor Didactiek en Andragogiek/Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius Antwerpen
ISG	InformatieSysteem Gezondheid
JAC	JongerenAdviesCentrum
KAV	Katholieke ArbeidersVrouwen
KKAT	KoördinatieKomitee Algemene Tabakspreventie
KUL	Katholieke Universiteit Leuven
KVIP	Komitee voor Veiligheid In de Privésfeer
LOGO	Lokaal GezondheidsOverleg
MPG	Minimaal Psychiatrische Gegevens
MSOC	Medisch Sociaal Opvangcentrum
MST	Medisch SchoolToezicht
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PAAZ	Psychiatrische Afdeling van een Algemeen Ziekenhuis
PMS	Psycho-Medisch Sociaal centrum
PROGES	Promotie voor Gezondheid op School
PVI	Provinciaal VeiligheidsInstituut
PZ	Psychiatrisch Ziekenhuis
TG	Therapeutische Gemeenschap
UIA	Universitaire Instelling Antwerpen
VGR	Vlaamse GezondheidsRaad
VHI	Vlaams Huisartsen Instituut
VIBOSO	Vlaams Instituut ter Bevordering en Ondersteuning van de Samenlevingsopbouw
VIG	Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie
VLASTROV	Vlaams Straathoekwerk Overleg
VLIS-DC	Vlaams Informatiesysteem Drugvrije Centra
VLOR	Vlaamse OnderwijsRaad
VMSI	Verbond der Medisch Sociale Instellingen
VoeG	Voeding en Gezondheid
VRM	Vlaamse Registratie Middelengebruik
VRT	Vlaamse Radio en Televisie

VSP	Vast Secretariaat voor het Preventiebeleid
VTM	Vlaamse Televisie Maatschappij
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVBV	Vlaamse Vereniging voor Behandelingscentra in de Verslaafdenzorg
VVGG	Vlaamse Vereniging Geestelijke Gezondheidszorg
VKSM	Vlaams Verbond van Katholieke Scouts en Meisjesgidsen
VPMS	Vlaamse Vereniging van Psycho-Medisch Sociale Centra
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
WGO	WereldGezondheidsOrganisatie
WVH	Wetenschappelijke Vereniging Vlaamse Huisartsen